

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านคลองทราย ตำบลหนองสาหร่าย
อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

นางจารุณี ฉิมพุดชา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

จารุณี ฉิมพุดชา : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา

กองทุนหมู่บ้านคลองทราย

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ วราธิ์สุวปติ 60 หน้า

สารนิพนธ์ฉบับนี้ได้ทำการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านคลองทราย โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 13 ธันวาคม 2544 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2545

วัตถุประสงค์ 1. เพื่อให้ทราบปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านคลองทราย 2. เพื่อให้ทราบว่าสมาชิกได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการเพียงใด 3. เพื่อให้ทราบศักยภาพของการบริหารจัดการกองทุนบ้านคลองทราย 4. เพื่อให้ทราบว่าสมาชิกมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้เพียงใด 5. เพื่อให้ทราบบริบทกองทุนหมู่บ้านคลองทราย หมู่ 19 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาที่มีความเป็นมาอย่างไร

วิธีการดำเนินการ เริ่มจากการศึกษาเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านซับห้วย การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือหลัก โดยจะได้ข้อมูลภาคสนามที่จะต้องนำมาจัดทำให้เป็นระบบ และข้อมูลที่มีอยู่แล้ว วิธีการประเมินใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีแบบชีพชีพโมเดล(CIPP Model) สามารถประเมิน ได้ทั้งบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิตที่ได้จากกระบวนการ

ผลการประเมินหน่วยระบบ A พบว่า ชุมชนมีความตื่นตัวและมีทัศนคติที่ดีต่อกองทุนหมู่บ้านและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยกองทุนได้ก่อตั้ง เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ.2544 มีสมาชิกทั้งหมด 218 ราย อนุมัติให้กู้ 77 ราย ใน 3 อาชีพ คือ ปลุกผัก เลี้ยงโคนม และค้าขาย รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 982,500 บาท คงเหลือ 17,500 บาท อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 1 ต่อเดือน

ผลการประเมินหน่วย ระบบ B พบว่า สมาชิกผู้กู้ได้รับอนุมัติให้กู้มีความชำนาญในการประกอบอาชีพเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จึงสามารถใช้จ่ายเงินกู้ได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์การกู้ ทำให้มีศักยภาพในการชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย จึงมั่นใจได้ว่า กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและเข้มแข็ง ที่จะเป็ทุนหมุนเวียนให้กับชุมชนได้อย่างแน่นอน

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา..... จารุณี ฉิมพุดชา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมิน
โครงการ ของสำนักวิชาการเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....*ศ.ดร.สาโรช รุจิรวรรณ*.....
(อาจารย์ ดร.สาโรช รุจิรวรรณ)

กรรมการสอบ

.....*ศ.ดร.สาโรช รุจิรวรรณ*.....
(อาจารย์ ดร.สาโรช รุจิรวรรณ)

.....*ดร.อรรณพ วราธิ์สวปติ*.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ วราธิ์สวปติ)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและ
การประเมินโครงการ

.....
(รองศาสตราจารย์ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

- 8 ต.ค. 2545

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ช่วยเหลือเป็นอย่างดี ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินการวิจัย อาทิ เช่น

- รองศาสตราจารย์ ดร. อรรถพล วราอัศวปติ
- อาจารย์ ดร. ศาโรช รุจิรวรรณ
- คุณพิกุล ประดับศรี และอาจารย์ประจำสาขาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษา ทางด้านวิชาการ
- คุณดวงพร ตลอดพงษ์ พัฒนากรอำเภอปากช่อง
- คุณนัฐสิริ ลอยสนั่น พัฒนากรตำบลหนองสาหร่าย ที่ให้คำแนะนำปรึกษา ในด้านการปฏิบัติในพื้นที่และการสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน
- ผู้ใหญ่บ้าน ประธานกองทุน ประธานกลุ่มองค์กรและประชาชนในหมู่บ้าน ที่ได้ให้ข้อมูลและความอนุเคราะห์ในด้านต่างๆ

ทั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

จารุณี นิยมพุดชา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญแผนภาพ	ช
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	3
3. กรอบความคิดทฤษฎี	4
4. วิธีการดำเนินการ	4
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมิน	5
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	6
1. นโยบาย หลักการ เหตุผล วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	6
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	8
3. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544	10
4. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านคลองทราย	15
5. แบบติดตาม สังเกตการณ์ คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองแห่งชาติ	18
6. แบบคำขอขึ้นทะเบียน และประเมินความพร้อม ของกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง	19
7. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	20
8. หลักการประเมินโครงการรูปแบบชีพโมเดล	22

	หน้า
9. วิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	25
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	28
1. รูปแบบของการประเมิน	28
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	30
3. ตัวแปรและตัวชี้วัด	32
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	35
5. การเก็บรวบรวม	35
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	37
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	38
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	38
2. ผลการประเมินโครงการโดยรวม	48
3. ผลการประเมินเทคนิคและวิธีทำธุรกิจของผู้กู้	50
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	54
1. วัตถุประสงค์	54
2. วิธีดำเนินการ	55
3. อภิปรายผล	58
4. ปัจจัยที่ทำให้เกิดด้านบวกและด้านลบ	58
5. ผลโดยตรงและผลกระทบ	59
6. ข้อเสนอแนะ	59
บรรณานุกรม	60
ภาคผนวก	61
ภาคผนวก ก.	61
ภาคผนวก ข.	

สารบัญแผนภาพ

รูปที่	หน้า
1. รูปที่ 3.1 การประเมินเชิงระบบ	28
2. รูปที่ 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับประเมิน	28
3. รูปที่ 3.3 แนวคิดพื้นฐานการประเมิน	30
4. รูปที่ 4.1 แผนที่หมู่บ้าน	43
5. รูปที่ 4.2 โครงการอาชีพที่ได้รับอนุมัติให้กู้	48
สารบัญตาราง	ณ
ตารางที่	หน้า
1. ตารางที่ 2.1 ระบบการทำงานโครงการกองทุนหมู่บ้าน	24
2. ตารางที่ 2.2 วงเงินค่าใช้จ่าย	26
3. ตารางที่ 2.3 แผนการเบิกจ่ายเป็นไตรมาส	26
4. ตารางที่ 5.1 จำนวนผู้ยื่นขอกู้และผู้ได้รับอนุมัติให้กู้	57

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยมีแผนชี้นำการดำเนินการพัฒนาประเทศมาเป็นเวลา 4 ทศวรรษ การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยที่ถือได้ว่าเป็นจุดเปลี่ยนผ่านที่สำคัญครั้งหนึ่งของระบบเศรษฐกิจไทย เริ่มขึ้นในทศวรรษที่ 2504 ทั้งนี้มีจุดหักเหอยู่ที่การขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ โดยกำเนิดตามยุทธศาสตร์การพัฒนาแบบไม่สมดุล และเป็นตามหลักของทฤษฎีเศรษฐกิจนีโอ-คลาส(NEO CLASS) ที่เน้นบทบาทเอกชนเป็นสำคัญ และปล่อยให้กลไกทำหน้าที่การจัดสรรทรัพยากรและการพัฒนาได้ดำเนินไปถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 จึงพบว่า “เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่ยั่งยืน” ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ได้สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในลักษณะร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนาประเทศโดยมีจุดมุ่งหมายถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เรื่องการมีส่วนร่วมยึดหลักทำคุณภาพที่ดีขึ้น ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ส่วนภาพรวมโครงสร้างทางเศรษฐกิจได้เปลี่ยนจากเกษตรเป็นอุตสาหกรรมอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ในส่วนของชนบทไทยซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศนั้น ความล้มเหลวที่เกิดขึ้นจากการพัฒนา ตามแนวคิดของระบบเศรษฐกิจ แบบเสรี ได้สร้างวิกฤตให้แก่หมู่บ้านในชนบทและประเทศในลักษณะของการล้มละลายทางเศรษฐกิจกล่าวคือ ทำให้สถาบันครอบครัวล้มละลาย ทำให้ครอบครัวแตกแยกกันไป เช่นไปรับจ้างเป็นกรรมกร เป็นคนใช้ ไปหางานทำต่างประเทศ ไปเป็นโสเภณี เป็นกรรมกรเด็ก ความล้มละลายทางเศรษฐกิจของชุมชนชนบทและความล้มละลายของสถาบันครอบครัวย่อมทำลายชีวิตชุมชนลง เพราะผู้คนเคลื่อนย้ายตะเกียกตะกายเอาตัวรอด ชีวิตในเมืองเป็นชีวิตที่ปราศจากชีวิตแบบชุมชน เป็นชีวิตเดี่ยว...ของแต่ละครอบครัว เป็นชีวิตที่ทอดทิ้งคนแก่ เด็ก คนป่วย เป็นสาเหตุให้มีการทำลายสิ่งแวดล้อม หรือระบบนิเวศน์ชาวบ้านที่ยากจนเป็นหนี้เป็นสินยอมตกอยู่ในสภาพหนี้มีคและทำได้ทุกอย่างแม้แต่จะเผาป่าทำลายป่าไม้บุกเบิกเข้าไปปลูกมันสำปะหลัง ปลูกอ้อย ทำทุกอย่างเท่าที่จะทำได้

ความล้มเหลวของการพัฒนาได้สร้างความทุกข์ยากให้แก่ชาวชนบท พร้อมกับได้จุดประกายให้ชาวบ้านในหมู่บ้านหลายแห่งที่เคยวิ่งตามเศรษฐกิจแบบผลิตเพื่อขาย ให้เริ่มหันมามองสภาพความเป็นจริง รู้จักประมาณตนเอง และหวนนึกถึงสภาพความเป็นอยู่ของคนรุ่นพ่อ แล้วเริ่มต้นสร้างฐานการผลิตของตนเองภายในหมู่บ้านรวมถึงการรวมตัวเพื่อดำเนินกิจกรรมสาธารณะในรูปแบบของประชาคม ที่นำมาสู่ขบวนการขับเคลื่อนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (2545-2549)

จากปัญหาความยากจนของประเทศจึงนำมาซึ่งนโยบายของรัฐบาล ถึงแนวทางแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรมให้ได้ผลชัดเจนและรวดเร็ว ด้วยความมั่นใจว่า จะช่วยลดความยากจนและนำไปสู่การสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ประชาชน โดยรัฐบาลจะเป็นผู้ลงทุนทางสังคมเป็นการสร้างและกระจายโอกาสแก่ชีวิตของประชาชน

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งประชาชนจะได้มีโอกาสใช้ภูมิปัญญาและศักยภาพสำหรับก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจใหม่ ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐานของการหารายได้อีกด้วย ด้วยความมั่นใจว่าจะช่วยลดความยากจนและนำไปสู่การสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ประชาชน โดยรัฐบาลจะเป็นผู้ลงทุนทางสังคมเป็นการสร้างและกระจายโอกาสแก่ชีวิตของประชาชน

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งประชาชนจะมีโอกาสใช้ภูมิปัญญาและศักยภาพสำหรับก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจใหม่ ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐานของการหารายได้อีกด้วย จากนั้นมากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจึงได้เกิดขึ้นตามนโยบาย โดยรัฐบาลจะจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท ในลักษณะของเงินหมุนเวียนเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุน สร้างงานสร้างอาชีพ เสริมและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน และวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน นโยบายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รัฐบาลได้ออกระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ข้อที่ 15 และข้อที่ 16 ได้ระบุให้มีการจัดเตรียมความพร้อมและประเมินความพร้อม ก่อนการจัดตั้งกองทุนของแต่ละหมู่บ้าน ดังหมู่บ้านคลองทราย หมู่ที่ 19 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการจัดเตรียมความพร้อมและผ่านการประเมินความพร้อม ได้รับอนุมัติให้ก่อตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้นเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2544 มีคณะกรรมการทั้งหมด 12 คน หญิง 5 คน ชาย 7 คน มีนายบุญธรรม พลูเขตกิจ ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน และรับโอนเงินเข้าบัญชี เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2545 มีสมาชิกทั้งหมด 216 คน 2 องค์ อนุมัติครั้งแรกที่ให้อำเภอมีสมาชิก 62 ราย โดยแยกเป็นโครงการอาชีพดังนี้

อาชีพเกษตรเลี้ยงสัตว์	61	ราย	เป็นเงิน	59,600	บาท
อาชีพทำไร่	3	ราย	เป็นเงิน	30,000	บาท
อาชีพค้าขาย	16	ราย	เป็นเงิน	12,500	บาท

รวมเป็นเงินที่ปล่อยกู้ 77 ราย 982,500 บาท คงเหลือเงินในบัญชี

17,500 บาท ณ วันที่ กองทุนเงินล้านบาทหมู่ 19 บ้านคลองทรายได้ดำเนินการเก็บเงินคืนเป็นรายปี และเก็บเงินดอกเบี้ยเป็นรายเดือนทุกเดือนทุกคน และการเก็บเงินดอกเบี้ยเป็นรายเดือนก็ไม่มีปัญหาแต่อย่างใด การดำเนินการทุกขั้นตอนขึ้นอยู่กับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโดยมีเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอเป็นผู้ดูแลและให้การช่วยเหลือ ซึ่งรัฐบาลเข้าใจดีว่า ประชาชนชนบทส่วนใหญ่ มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในขอบเขตที่จำกัด

จึงอนุมัติให้ดำเนิน โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ขึ้นโดยอนุมัติงบประมาณ จากงบกระตุ้นเศรษฐกิจจำนวน 5,077 ล้านบาทเศษ ให้เป็นงบประมาณ ดำเนินการโครงการผ่านกระบวนการศึกษาบัณฑิต ได้รับสมัครบัณฑิตจำนวน 74,881 คน ให้เข้า ศึกษาต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ โดยมีสถาบัน ราชภัฏ 41 แห่ง และมหาวิทยาลัยของรัฐ 18 แห่ง เป็นสถาบันหลักที่จัดการเรียนการสอน ซึ่งรัฐบาล จ่ายค่าตอบแทนให้เดือนละ 6,360 บาท/คน เป็นระยะเวลา 10 เดือน เพื่อให้บัณฑิตเป็นผู้ประสาน ระหว่าง ราชการ ประชาชน เอกชน และกลุ่มองค์กรต่างๆ และหลักสูตรกำหนดให้บัณฑิตต้อง ปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ทำให้รู้และเข้าใจกิจกรรมต่างๆของกองทุน ซึ่งจะ ช่วยให้การบริการจัดการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตเป็นการ ศึกษาและแบบผสมผสานความรู้สากลที่เป็นทฤษฎี กับความรู้ท้องถิ่นที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน โดย จัดให้เรียน 4 ชุติวิชา กับสารนิพนธ์ ซึ่งเป็นการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านของบัณฑิตก่อนจบ หลักสูตร ผู้จบหลักสูตรจะได้รับ "ประกาศนียบัตรบัณฑิต" ซึ่งเป็นการประเมินบัณฑิตอีกทางหนึ่ง

ทั้งนี้เพื่อจะทราบว่า โครงการกองทุนหมู่บ้านคลองทราย หมู่ 19 ตำบลหนอง สาทราษฎร์ อำเภอกาบัง จังหวัดนครราชสีมา บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด จึงสมควรมีการ ประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้าน โดยบัณฑิตอาสาสมัครหมู่บ้าน เป็นผู้ทำการประเมินและรับผิดชอบ เพื่อนำการประเมินมาเรียบเรียงเป็นสารนิพนธ์ (Substantive Report) ต่อไป

2 วัตถุประสงค์การประเมินโครงการ

เพื่อศึกษาและประเมิน การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน บ้านคลองทราย หมู่ 19 ตำบล หนองสาหร่าย อำเภอกาบัง จังหวัดนครราชสีมา ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้า หมาย ของกองทุนฯ
2. เพื่อทราบว่าสมาชิกได้นำเงิน ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของ โครงการเพียงใด
3. เพื่อทราบศักยภาพของการบริหารจัดการกองทุนฯ
4. เพื่อทราบว่าสมาชิกมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพียงใด
5. เพื่อให้ทราบบริบทกองทุนหมู่บ้านคลองทราย หมู่ 19 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอกาบัง จังหวัดนครราชสีมา มีความเป็นมาอย่างไร

3. กรอบแนวคิดทฤษฎี

กรอบแนวคิดทฤษฎีหรือต้นแบบทางความคิดที่เขียนสารนิพนธ์ในการประเมินโครงการ กองทุนเงินล้านหมู่บ้านคลองทรายครั้งนี้ ได้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบของสตฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่เรียกว่า ชิพโมเดล (Cipp Model) ซึ่งมีอักษรที่มีความหมายดังนี้

C	ย่อมาจาก	Context	คือ	บริบทรายบุคคลและหมู่บ้าน
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	ปัจจัยการนำเข้า
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	กระบวนการ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ	ผลผลิต

แบบจำลองชิพโมเดล สามารถประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์ และข้อมูลรายละเอียดต่างๆของโครงการ เพื่อช่วยในการตัดสินใจ เกี่ยวกับโครงการนั้นดียิ่งขึ้น และสามารถบอกข้อดีข้อด้อย พร้อมทั้งประสิทธิภาพของโครงการ ที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี ซึ่งนับได้ว่าเป็นการรับข่าวสารแบบสะสมช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารได้เป็นอย่างมาก ทั้งยังเข้าใจง่ายสะดวกในการปฏิบัติ จึงเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวาง

การใช้แบบจำลอง ชิพโมเดลในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านคลองทราย หมู่ 19 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาจะประเมินในด้านต่างดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่น คำว่า "บริบท" หมายถึง สภาพแวดล้อมซึ่งอยู่รอบๆหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและของหน่วยระบบกิจการของผู้กู้
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบคือ หน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุน 1 ล้านบาท บ้านคลองทราย หมู่ 19 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีการดำเนินการและศึกษารายละเอียดดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) โดยการเก็บข้อมูลเองด้วยวิธี สัมภาษณ์ สังเกต เก็บรวบรวมข้อมูลบริบทบ้านคลองทรายโดยตรง เช่น สภาพพื้นที่ทำกิน ประชากรคน สัตว์ อาชีพ เครื่องอุปโภคบริโภค

4.1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary data) โดยใช้แบบ บร 1- บร 12 และมีกำหนดสูตรใช้หลักอิงเกณฑ์ ใช้ตาราง และใช้สูตร 20% และ 50 % ของประชากรของหมู่บ้านบ้านคลองทราย มาใช้

4.1.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ในการศึกษาดำเนินการ บ้านคลองทราย หมู่ 19 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ใช้เก็บข้อมูลจาก ข้อมูลมือ 2 จากหน่วยราชการ เช่น พัฒนาการ อบต.แผน 5 ปี โดยใช้ จปฐ. กชช 2 ค. และระเบียบ ต่างๆ ข่าวสารต่างๆ เป็นต้น

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ ผู้ทำสารนิพนธ์ได้เก็บรวบรวมข้อมูล เรียบเรียงให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ตามลำดับเหตุการณ์ และข้อมูลที่เป็นจริงตามเหตุการณ์สภาพของ หมู่บ้านคลองทราย หมู่ 19 และดำเนินการนำเสนอต่อไป

5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการศึกษาหมู่บ้านคลองทราย หมู่ 19 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา คาดว่าจะได้รับดังนี้

1. ได้ทราบปัจจัยด้านบวกและด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมาย ของการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านคลองทราย
2. ได้ทราบว่าสมาชิกได้นำเงินไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด
3. ได้ทราบศักยภาพในการบริหารของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองทราย หมู่ 19 เป็นอย่างไร
4. ได้ทราบว่าสมาชิกมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ให้กับตนเองได้มากน้อยเพียงใด
5. ได้ทราบความเป็นมาของบริบทหมู่บ้านคลองทราย หมู่ 19 ว่าเป็นมาอย่างไร

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง กรณีศึกษา หมู่ที่ 19 บ้านคลองทราย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัด นครราชสีมา ทั้งที่เป็นนโยบาย หลักการ ระเบียบต่างๆ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีการประเมินและหลัก วิชาการต่างๆที่ปรากฏในบทนี้ เป็นหลักวิชาที่ผู้ทำสารนิพนธ์ ได้ประมวลจากแนวคิด หรือทฤษฎีที่ เกี่ยวข้อง และข้อมูลอื่นๆ เพื่อแสดงว่าหลักวิชาด้านเนื้อหา สาร และแหล่งวิชา ด้านเทคนิค วิธีการ ประเมิน ที่นำมาใช้ในการประเมินครั้งนี้มีความถูกต้อง และมีความสมเหตุสมผลทางวิชาการ หลัก วิชาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สรุปได้ 9 ด้านดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่ง ชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
3. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้ง และการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
4. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน คลองทราย หมู่ 19
5. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง แห่งชาติ
6. แบบขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. การพิจารณาเงินกู้ สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
8. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมิน
9. วิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุม ชนเมือง

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายของรัฐบาล เพื่อเป็นการสร้างเสริมกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริม สร้างศักยภาพ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถ ในการจัดระบบบริหารจัดการเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ ควรประกอบด้วยหลักสำคัญดังนี้

- 1.2.1 เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
 - 1.2.2 ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้าน และชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
 - 1.2.3 เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
 - 1.2.4 เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม
 - 1.2.5 กระจายอำนาจในท้องถิ่น และพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน
- 1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้
- 1.3.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองสำหรับการลงทุน เพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน
 - 1.3.2 ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
 - 1.3.3 เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและสร้างเสริมศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - 1.3.4 กระตุ้นเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
 - 1.3.5 เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
- 1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 1.4.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- 1.4.2 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

2.1 ข้อความทั่วไป

- 2.1.1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544"
- 2.1.2 ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534
- 2.1.3 นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้
- 2.1.4 ประกาศ ณ วันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2544
- 2.1.5 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 118 ตอนพิเศษ ลงวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2544
- 2.1.6 มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2544

2.2 หมวดที่ 1 คณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- 2.2.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีชื่อย่อว่า กทบ.
- 2.2.2 คณะกรรมการ โดยตำแหน่ง 16 คน ได้แก่
1. นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานคณะกรรมการ
 2. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รองประธานคนที่ 1
 3. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รองประธานคนที่ 2
 4. รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย รองประธานคนที่ 3
 5. ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เป็นกรรมการ
 6. เลขาธิการ คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

7. ปลัดกระทรวงมหาดไทย
8. ปลัดกระทรวงการคลัง
9. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
10. ปลัดกระทรวงพาณิชย์
11. ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
12. ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
13. เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
14. ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน
15. ผู้จัดการธนาคารเพื่อเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
16. เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการได้ไม่เกิน 3 คน
ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นกรรมการโดยการแต่งตั้งไม่เกิน 10 คน

2.2.3 การพ้นจากตำแหน่ง

1. ตาย
2. ลาออก
3. เป็นบุคคลล้มละลาย
4. คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
5. เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนคนไร้ความสามารถ
6. ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

2.2.4 อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ

โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ได้ระบุให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ 11 ประการพอสรุปได้ดังนี้

1. กำหนดนโยบาย แผนงาน และแนวทางการปฏิบัติการและดำเนินงาน
2. ออกระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และจัดทำร่างกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคแก่คณะรัฐมนตรี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

4. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจ
และหน้าที่ หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

2.3 หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.3.1 ที่ตั้ง ให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

2.3.2 อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมือง

โดยที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
และชุมชนเมือง ระบุให้สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 11 ประการ พอ
สรุปได้โดยย่อดังนี้

1. เป็นสำนักงานเลขานุการและปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ
2. เป็นศูนย์ข้อมูล ประสานงาน ประชาสัมพันธ์และอบรมบุคลากร
ที่เกี่ยวกับกองทุน
3. พิจารณาเสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการรวมทั้งให้คำปรึกษาและสนับสนุน
4. รายงานผลการปฏิบัติงานแก่คณะกรรมการ
5. มอบหมายงานแก่หน่วยงานอื่น และดำเนินงานตามที่ได้รับ
มอบหมาย

3. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ว่าด้วยการจัดตั้งบริหารกองทุนหมู่บ้าน
และชุมชนเมืองแห่งชาติ

เพื่อให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติได้ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว
และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา อาศัยอำนาจ
ตามความในข้อ 10(8) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 จึงได้ออกระเบียบนี้ไว้

หมวดที่ 1 ชื่อความทั่วไป

1. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วย การจัดตั้งแต่บริการจัดการกองทุน
หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544"

2. ระเบียบใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป
3. คำนิยามในระเบียบนี้
 - 3.1 "กองทุน" หมายความว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็น หมู่บ้านตามระเบียบนี้
 - 3.2 "หมู่บ้าน" หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย ว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่
 - 3.3 "ชุมชนเมือง" หมายความว่า ชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขต กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลในเขตปกครอง ท้องที่พิเศษและชุมชนอื่นๆ ทั้งนี้การจะกำหนดว่า ชุม ชนใดเป็นชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่คณะ กรรมการกำหนด
 - 3.4 "คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
 - 3.5 "คณะกรรมการสนับสนุน" หมายความว่า คณะกรรมการ สนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง
 - 3.6 "คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด" หมายความว่า คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงาน กองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร
 - 3.7 "คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ" หมายความว่า คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนิน งานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอหรือเขต
 - 3.8 "คณะกรรมการกองทุน" หมายความว่า คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านหรือคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง ต่างๆ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

- 3.9 "กรรมการกองทุน" หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือกรรมการในคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง
- 3.10 "สำนักงาน" หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- 3.11 "ธนาคาร" หมายความว่า ธนาคารที่คณะกรรมการกำหนดให้บริหารจัดการกองทุน
- 3.12 "ครัวเรือน" หมายความว่า ครอบครัวตามทะเบียนบ้าน อันประกอบด้วย บิดา มารดา สามี ภรรยา บุตร ญาติพี่น้อง เป็นต้น อยู่รวมกัน
- 3.13 "หัวหน้าครอบครัว" หมายความว่า ผู้มีชื่อเป็นเจ้าบ้านตามทะเบียนบ้าน
- 3.14 "ผู้แทนครัวเรือน" หมายความว่า หัวหน้าครัวเรือน หรือบุคคลในครัวเรือน ซึ่งหัวหน้าครัวเรือนมอบหมายเป็นหนังสือให้เป็นตัวแทนครัวเรือน
- 3.15 "หุ้น" หมายความว่า การออมทรัพย์ในรูปแบบหนึ่ง โดยมูลค่าของหุ้นให้เป็นไปตามที่กองทุนกำหนด
- 3.16 "เงินฝากสัจจะ" หมายความว่า เงินที่สมาชิกตกลงที่จะฝากหรือออมไว้กับกองทุนตามแต่ละตกลงกัน
- 3.17 "เงินรับฝาก" หมายความว่า เงินรับฝากประเภทต่างๆ นอกเหนือจากเงินออม ตามที่กองทุนกำหนด
- 3.18 "สมาชิก" หมายความว่า สมาชิกของกองทุน
- 3.19 "ที่ประชุมสมาชิก" หมายความว่า ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีหรือที่ประชุมใหญ่วิสามัญ

4. ให้ประธานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
รักษาการตามระเบียบนี้

หมวดที่ 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบนพื้นฐาน 2 ประการ
คือ
- 1.1 หลักการหรือปรัชญาการจัดการจัดตั้งกองทุน

1.2 วัตถุประสงค์การจัดตั้งกองทุน

2. เงินและทรัพย์สินของกองทุน
3. การเปิดบัญชีออมทรัพย์ และการจัดสรรเงินเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง
4. เกณฑ์การตรวจสอบก่อนการอนุมัติให้กรรมการกองทุนเข้าบริหารจัดการกองทุน
5. การกำหนดอำนาจในกองทุนและการระงับการเบิกจ่ายเงินกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวดที่ 3 คณะกรรมการสนับสนุนดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. คณะกรรมการสนับสนุนประกอบด้วย
 - 1.1 กรรมการ โดยตำแหน่ง 21 คน
 - 1.2 กรรมการ โดยการแต่งตั้ง 5 คน
2. อำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวดที่ 4 คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด

1. คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดประกอบด้วย
 - 1.1 คณะอนุกรรมการ กรรมการ โดยตำแหน่ง 15 คน
 - 1.2 คณะอนุกรรมการ โดยการแต่งตั้ง 10 คน
2. คณะอนุกรรมการสนับสนุนกรุงเทพมหานคร
 - 2.1 คณะอนุกรรมการ โดยตำแหน่ง 12 คน
 - 2.2 คณะอนุกรรมการ โดยการแต่งตั้ง 10 คน
3. อำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

หมวดที่ 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. จำนวนและที่มาของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. วาระดำรงตำแหน่ง
5. การพ้นจากตำแหน่ง และการเข้าดำรงตำแหน่งแทน

6. ตำแหน่งหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน
7. องค์ประชุมของคณะกรรมการกองทุน
8. คำวินิจฉัยชี้ขาด

หมวดที่ 6 กองทุนและสมาชิกกองทุน

1. เงินและสินทรัพย์ของกองทุน
2. สมาชิกและการสมัครเป็นสมาชิก
3. หน้าที่ของสมาชิก
4. การประชุมของสมาชิก

หมวดที่ 7 การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. การจัดทำคำขอกู้ยืมเงินกองทุน
2. การอนุมัติเงินกู้ยืม
 - 2.1 คณะกรรมการอนุมัติได้ไม่เกิน 20,000 บาท
 - 2.2 สมาชิก อนุมัติได้ไม่เกิน 50,000 บาท
3. การทำสัญญาและค้ำประกัน
4. อัตราดอกเบี้ย
5. การผิดสัญญาและเบี้ยปรับ
6. การพ้นจากสมาชิกภาพโดยมติของที่ประชุมสมาชิก

หมวดที่ 8 การทำบัญชีและการตรวจสอบ

1. การจัดทำบัญชีรายเดือนและรายปีของการดำเนินงาน
2. การตรวจสอบและผู้ตรวจสอบการดำเนินงาน
3. การจัดทำรายงานการเงินเมื่อสิ้นปีบัญชี
4. การประเมินผลดำเนินงาน
5. การวิเคราะห์การบรรลุวัตถุประสงค์
6. การจัดสรรผลกำไรสุทธิ

หมวดที่ 9 บทเฉพาะกาล

1. วาระเริ่มแรกประชุมชาวบ้านครัวเรือนละ 1 คน จำนวนไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของครัวเรือนทั้งหมด
2. การคัดเลือกคณะกรรมการและการสนับสนุน
3. การพ้นจากตำแหน่งและการเข้าดำรงตำแหน่งแทน
4. การยื่นขอขึ้นทะเบียน จัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน

5. การเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์
6. การประเมินผลและการแก้ไขปรับปรุง ระเบียบให้เหมาะสม

4.ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน คลองทราย

เพื่อใช้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านคลองทราย ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้างนิสัยการออม เสี่ยงละเอื้ออาทร และเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกโดยรวม จึงเห็นสมควรกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านคลองทรายไว้ดังนี้

1. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกองทุนหมู่บ้านคลองทราย"
2. ที่ตั้งของกองทุน เลขที่ 900 หมู่ 19 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30130
3. ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 เป็นต้นไป
4. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน
 - 4.1 เป็นแหล่งหมุนเวียนให้สมาชิก
 - 4.2 เพื่อส่งเสริมในการออมทรัพย์ ด้วยวิธีถือหุ้นๆ ละ 10 บาท สมาชิกถือหุ้นไม่เกิน 5 หุ้น ต่อสมาชิก 1 คน
 - 4.3 เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
 - 4.4 เพื่อพัฒนาจิตใจให้เป็นคนดี มีคุณธรรม 4 ประการคือ ซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่มัวเมาในสิ่งอบายมุข มีความสามัคคี
 - 4.5 เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดีมีคุณธรรม 4 ประการ เป็นคนเก่ง เรียบ เป็นคนเก่งคิด เป็นคนเก่งงาน เป็นคนเก่งคน
5. แหล่งที่มาของกองทุน
 - 5.1 เงินที่ได้รับจัดสรรมาจากคณะกรรมการ
 - 5.2 เงินกู้ยืม
 - 5.3 ผลประโยชน์ใดๆที่เกิดจากกองทุน
 - 5.4 ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
 - 5.5 เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
 - 5.6 เงินค่าหุ้น
 - 5.7 เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก

5.8 เงินทรัพย์สินอื่นๆที่กองทุนได้รับโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน หรือ
ภาระค้ำประกันใดๆ

6. คุณสมบัติของสมาชิก

- 6.1 เป็นผู้พำนักอยู่บ้านคลองทรายไม่น้อยกว่า 2 เดือนก่อนจัดตั้งกองทุน
- 6.2 เป็นผู้มิมีสัสดังาม มีความรู้ ความเข้าใจเห็นชอบด้านหลักการของ
กองทุนและสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน
- 6.3 เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- 6.4 เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เป็นสมาชิก
- 6.5 อดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
- 6.6 มีเงินฝากสัจจะ และถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น แต่ต้องไม่เกินหนึ่งใน
ห้าของจำนวนหุ้นที่มีอยู่ในกองทุน
- 6.7 สมาชิกสมัครในนามกลุ่มอาชีพ สมาชิกของกลุ่มทุกคนต้องถือหุ้น
ของกองทุน(แต่ละกลุ่มต้องมีการฝากเงินสัจจะ)

7. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

- 7.1 ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน
- 7.2 ผู้ที่ปฏิบัติตามข้อ (6) สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็น
สมาชิกของกองทุนได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเป็น
สมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและกลุ่มหรือองค์กรชุม
ชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครสมาชิก
- 7.3 คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณา จะรับบุคคลใดเข้าเป็น
สมาชิกโดยชอบธรรม

- 8. เงินรับฝาก สมาชิกสามารถนำเงินฝากไว้กับกองทุนได้ในวงเงินสูงสุดไม่เกิน
รายละห้าพันบาท โดยสามารถฝากได้ไม่จำกัดจำนวนในหนึ่งเดือน และจะถอน
ได้ไม่เกินหนึ่งครั้งต่อเดือน โดยจะได้รับดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ เจ็ดต่อปี
- 9. สมาชิกจะพิจารณาเลือกบุคคลที่เหมาะสม มีความรู้ และความชำนาญ เพื่อเป็น
คณะกรรมการกองทุน ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย จำนวน 9-15 คน
- 10. คณะกรรมการกองทุน ประกอบด้วย ประธานกรรมการกองทุน รองประธาน
กรรมการกองทุน เลขานุการ เภรัณยูิก ผู้ตรวจสอบภายใน และประชาสัมพันธ์
กองทุนประกอบด้วยที่ปรึกษาของกองทุน จำนวน 5 คน

11. กรรมการกองทุนมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 1 ปี นับแต่วันที่คณะกรรมการกองทุนเข้ารับตำแหน่งให้คณะกรรมการกองทุนจับสลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนกำหนด
12. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
13. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่
 - 13.1 บริหารจัดการกองทุน
 - 13.2 ออกระเบียบข้อบังคับ
 - 13.3 รับสมัครสมาชิก
 - 13.4 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามคณะกรรมการกำหนดและมอบหมาย
14. ประธานกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังนี้
 - 14.1 ประธานในการประชุม
 - 14.2 เรียกประชุม
 - 14.3 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง
 - 14.4 ปฏิบัติหน้าที่อื่น
15. ให้รองประธานกรรมการกองทุนทำหน้าที่แทนประธานกรรมการเมื่อประธานกองทุนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือ ประธานมอบหมาย
16. ถ้าประธานรองประธานไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมคัดเลือกแทน
17. เற்றுญกมีหน้าที่จัดเก็บเงิน และทำบัญชี
18. เลขานุการมีหน้าที่ติดต่อประสานงานทั่วไป นัดประชุมและจดบันทึก
19. ผู้ตรวจสอบมีหน้าที่ ตรวจสอบบัญชี ดูแล กำกับ ประเมินผล
20. การทำสัญญา เงินกู้ทุกประเภทต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการ
21. หลักประกันเงินกู้ ที่ข้อกำหนดดังนี้
 - 21.1 เงินกู้
 - 21.2 ผู้ค้ำ
 - 21.3 อสังหาริมทรัพย์
22. การชำระเงินคืน
 - 22.1 ให้ผู้ส่งเงินคืนพร้อมดอกเบี้ยภายในหนึ่งปี

22.2 ให้ผู้กู้คืนเงินพร้อมดอกเบี้ยภายในระยะเวลาไม่เกิน หนึ่งร้อย
ยี่สิบวัน

23. อัตราดอกเบี้ย

23.1 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ 1 บาทต่อเดือน

23.2 อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ร้อยละ 7 ต่อปี

24. ค่าปรับ ให้กรณีผู้กู้ผิดสัญญาเสียค่าปรับ ร้อยละ 0.5 ต่อวัน

25. การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

25.1 เป็นเงินปันผลค่าหุ้น 15 %

25.2 เป็นเงินประกันความเสี่ยง 20%

25.3 เป็นเงินตอบแทนคณะกรรมการ 10%

25.4 เป็นทุนการศึกษาและพัฒนาอาชีพ 10%

25.5 เป็นเงินสมทบกองทุน 10%

25.6 เป็นเงินสวัสดิการแก่สมาชิก 15%

25.7 สาธารณะประโยชน์ในหมู่บ้าน 20%

26. บทเฉพาะกาล

26.1 บรรดาคำสั่ง ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่มีอยู่ให้ใช้ระเบียบนี้แทน
จนกว่าจะมีการยกเลิกแก้ไข หลังการใช้ 1 ปี จึงมีการแก้ไขและปรับปรุงใช้

5. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5.1 กระบวนการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุน ตามข้อ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

5.1.1 จำนวนครัวเรือนที่เข้าประชุม จะต้องมีการครัวเรือนตามในสี่ของครัว
เรือนทั้งหมดถูกต้อง

5.1.2 การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้
เป็นมติที่ประชุมถูกต้อง

5.1.3 วันที่เลือกคณะกรรมการกองทุนต้องหลังประกาศคณะ
กรรมการ

5.2 คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน ตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่า
ด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

5.3 ผลการประเมิน

5.3.1 มีคุณสมบัติครบถ้วน / ทุกคน

6. แบบขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

คณะกรรมการหมู่บ้านคลองทราย หมู่ 19 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดทำแบบประเมินความพร้อมขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการหมู่บ้านคลองทรายได้ประเมินความพร้อมด้านต่างๆ ของบ้านคลองทราย ตามสภาพความเป็นจริงของหมู่บ้าน เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายเพื่อวางแผนพัฒนาในโอกาสต่อไปโดยจัดทำข้อมูลมีดังนี้

ส่วนที่ 1 บริบทหมู่บ้าน มีรายละเอียดดังนี้

- 1.1 จำนวนครัวและประชากรในหมู่บ้าน
- 1.2 การประกอบอาชีพในหมู่บ้าน
- 1.3 ผลผลิตและการแปรรูปผลผลิต
- 1.4 การประกอบการและการลงทุน
- 1.5 การใช้วัตถุดิบ
- 1.6 การจัดจำหน่ายและรายได้ของประเทศ

ส่วนที่ 2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

- 2.1 จำนวนครัวเรือนที่ร่วมประชุมคัดเลือกคณะกรรมการ
- 2.2 วิธีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนฯ
- 2.3 วันที่คัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
- 2.4 คณะกรรมการมีคุณสมบัติครบถ้วนทุกคน
- 2.5 คณะกรรมการมากกว่า 5 คน มีประสบการณ์ด้านกองทุนฯ
- 2.6 รายนามและตำแหน่งของคณะกรรมการ

ส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน

- 3.1 ระเบียบข้อบังคับของกองทุนฯ
- 3.2 ข้อบังคับที่กำหนดไว้ในระเบียบกองทุนหมู่บ้าน
- 3.3 ผู้ออกระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

ส่วนที่ 4 ทุนดำเนินการของกองทุน

- 4.1 กลุ่มองค์กรในหมู่บ้าน
- 4.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- 4.3 ทุนสะสมของหมู่บ้าน
- 4.4 การเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน
- 4.5 ความร่วมมือหรือเครือข่ายอื่นนอกหมู่บ้าน

ส่วน 5 แนวคิดการจัดการกองทุน 1 ด้านบาท

- 5.1 การบริหารและการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง
- 5.2 การบริหารให้มีทุนหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง
- 5.3 กิจกรรมในการกู้ยืมเงินกองทุน
- 5.4 เกณฑ์การพิจารณาอนุมัติเงินกู้
- 5.5 การป้องกันและการบริหารความเสี่ยง
- 5.6 การป้องกันและการแก้ไขการชำระเงินคืน
- 5.7 การควบคุมและติดตามการใช้จ่ายเงิน
- 5.8 การจัดสรรผลกำไรจากการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
- 5.9 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน
- 5.10 ผลการประเมินความพร้อมของหมู่บ้าน
- 5.11 การแก้ไขปรับปรุงการประเมินความพร้อม
- 5.12 ความต้องการสนับสนุนของรัฐ

7. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้สำหรับให้กับผู้กู้ คณะกรรมการต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีความสำคัญดังนี้

7.1 การขอกู้

1. ผู้กู้ต้องเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
2. ผู้กู้ต้องจัดทำคำขอกู้ พร้อมกับระบุวัตถุประสงค์ การขอกู้อย่างชัดเจนเพื่อให้

เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

7.2 การอนุมัติ

1. คณะกรรมการอนุมัติได้รายละเอียดไม่เกิน 20,000 บาท
2. ที่ประชุมสมาชิก อนุมัติได้ไม่เกิน 50,000 บาท
3. กรณีฉุกเฉิน ให้คณะกรรมการพิจารณาตามความเหมาะสม
4. ภายหลังการอนุมัติเงินกู้ คณะกรรมการต้องแจ้งให้ผู้กู้และธนาคารทราบพร้อมทั้งรายละเอียดและเงื่อนไขในการขอกู้
5. คณะกรรมการต้องแต่งตั้งผู้แทนอย่างน้อย 2 คน เป็นผู้ทำสัญญากู้เงินกับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติ

6. ให้ผู้กู้เปิดบัญชีออมทรัพย์ กับธนาคารและแจ้งหมายเลขบัญชีให้คณะกรรมการทราบโดยทันที
7. ธนาคารเป็นผู้โอนเงินกู้ตามสัญญาและเงื่อนไขของคณะกรรมการ

7.3 หลักประกันเงินกู้

1. หลักประกันประเภทบุคคล
 2. หลักประกันประเภททรัพย์สิน
- ซึ่งคณะกรรมการอาจเรียกใช้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

7.4 อัตราดอกเบี้ย

1. ดอกเบี้ยเงินกู้
2. ดอกเบี้ยเงินฝาก

อัตราดอกเบี้ยที่คณะกรรมการกำหนดต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกและเปิดเผยประกาศอย่างเปิดเผย

7.5 ระยะเวลาและการชำระเงินคืน

1. กำหนดระยะเวลาการชำระเงินคืน ต้องเหมาะสมกับสัญญาเงินกู้แต่ไม่เกิน 1 ปี
2. ให้ผู้ชำระเงินต้น พร้อมดอกเบี้ยที่ธนาคารแนะนำหลักฐานการชำระเงินคืนเงินกู้ให้แก่คณะกรรมการ

7.6 การผิดสัญญาและการยกเลิกสัญญา

1. ผู้กู้ไม่ชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญา ให้ถือว่าผิดสัญญา
2. ผู้กู้ที่ผิดสัญญาต้องเสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ค้างชำระ เว้นแต่ได้รับอนุมัติให้ผ่อนผันชำระหนี้
3. คณะกรรมการอาจยกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับแก่ผู้กู้รายใดรายหนึ่ง ตามมติที่ประชุมสมาชิกเกินกึ่งหนึ่ง
4. มีหลักฐานอันควรว่า ผู้กู้นำเงินไปใช้ในอวัตุประสงค์ โดยปราศจากเหตุผลอันควร คณะกรรมการมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยโดยทันที

5. อาจให้ที่ประชุมสมาชิกมีมติ ผู้นำเงินไปใช้นอกวัตถุประสงค์
พ้นจากสมาชิกภาพในระยะเวลา 30 วัน
6. สมาชิกที่ได้รับมติให้พ้นจากสมาชิกภาพ ห้ามมิให้สมาชิกเป็น
สมาชิก ภายใต้อาณัติในระยะเวลา 2 ปี

8. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชิพโมเดล

8.1 ความหมายของชิพโมเดล

จำเนียร สุขหลายและคณะได้สรุป “รูปแบบการประเมินชิพโมเดล” ในหนังสือรวมบทความทางการประเมินโครงการ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ) , 2544:221-234) ซึ่งได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า “เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่างๆที่มีอยู่”

8.2 รูปแบบการประเมินแบบชิพโมเดล

Cipp Model เป็นต้นแบบทางความคิดเชิงระบบ(System Model) เป็นกรอบในการระบุตัวชี้วัดและตัวแปรสำหรับการเก็บข้อมูล ซึ่งเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป โดยคำว่า CIPP เป็นอักษรย่อมีความหมายดังต่อไปนี้

C	ย่อมาจาก	Context	คือ	บริบทรายบุคคลและหมู่บ้าน
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	ปัจจัยการนำเข้า
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	กระบวนการ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ	ผลผลิต

การประเมินทั้ง 4 ประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินบริบทหรือสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักการและเหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเมินปัญหาและความเหมาะสม ของเป้าหมายโครงการ เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการโดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานะแวดล้อมตามหลักการ และความจำเป็นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคเพื่อจะนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่างๆที่วางไว้ประเมินในด้านต่างๆ คือ

- ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดการโครงการ
- ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
- การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือเงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ เป็นต้น โดยประเมินอัตราค่าจ้าง เวลา งบประมาณวิธีการ ภายในโครงการเท่านั้น รูปแบบคำถามเช่น แผนงานที่กำหนดสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ จะดำเนินกับยุทธวิธีที่เลือกมาอย่างไร เป็นต้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ

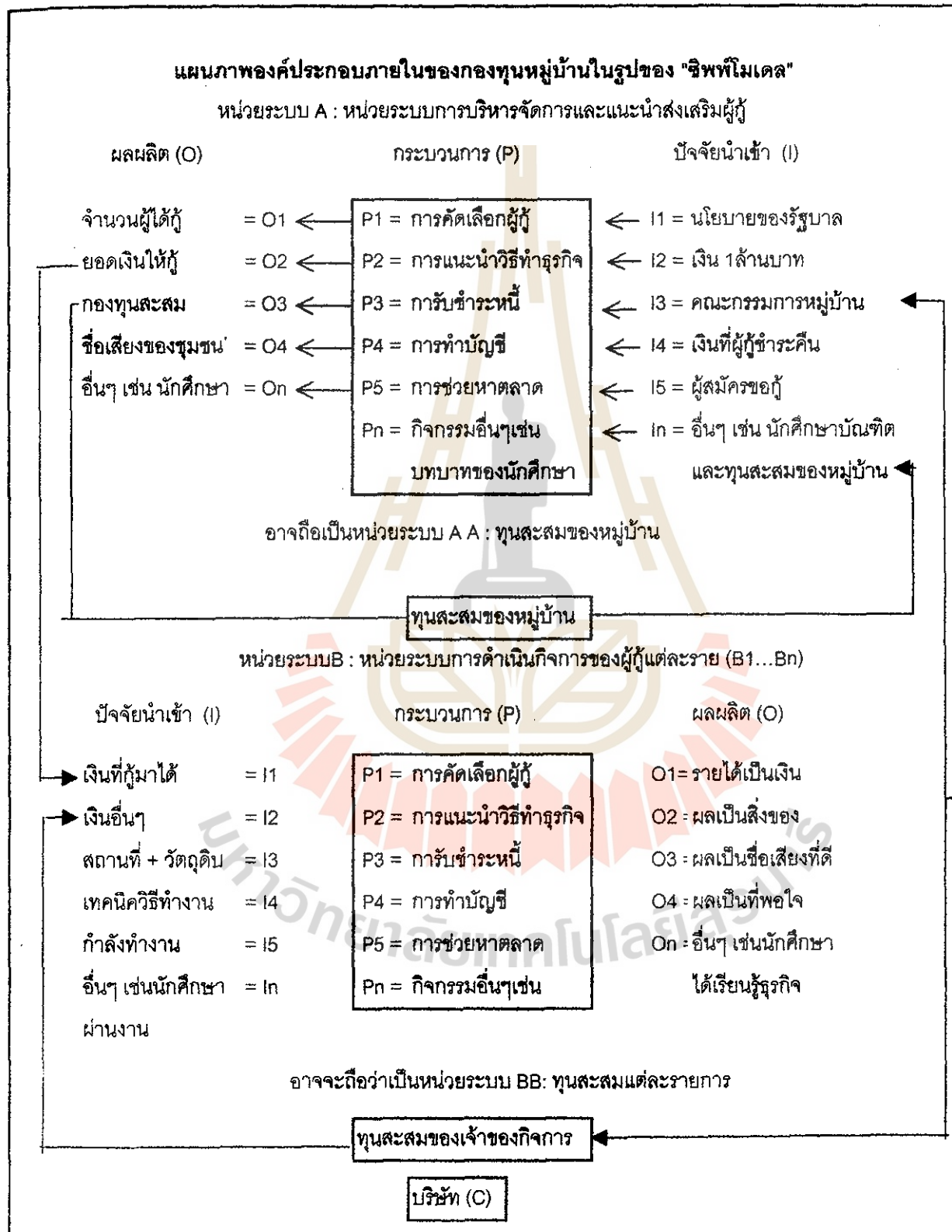
- เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการหรือการดำเนินการตามขั้นตอน ที่วางไว้
- เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน
- เพื่อเป็นการสะสมถึงการปฏิบัติต่างๆที่เกิดขึ้น

ส่วนประกอบที่สำคัญของการประเมินกระบวนการมี 4 อย่างคือ

1. การจัดหานักประเมินกระบวนการเต็มเวลา
2. เครื่องมือที่เป็นสื่อในการบรรยายกระบวนการ
3. การร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอระหว่างนักประเมิน โครงการ และบุคคลในโครงการหรือในแผนงานเอง
4. การปรับปรุงโครงสร้างการประเมินอยู่เป็นนิจ

การทำตามกระบวนการ จำเป็นต้องมีข้อมูลย้อนกลับโดยต่อเนื่องเกี่ยวกับว่าทำอะไร โครงการนั้นจึงจะทำได้ดีที่สุด การประเมินกระบวนการให้ข้อมูลแก่ผู้ตัดสินใจในการคาดคะเนล่วงหน้า การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาและบันทึกกระบวนการ สำหรับแปลความหมายของความสำเร็จของโครงการ

4. การประเมินผลผลิต(Product Evaluation) เพื่อจัดและแปลความหมายของความสำเร็จ ไม่เฉพาะสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังมีคามจำเป็นในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการด้วย

แผนภูมิ ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

9. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. หลักการและเหตุผล

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน มุ่งสนับสนุนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคม และเศรษฐกิจของสังคมอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการ และการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้นักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผล โครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยกระบวนการศึกษาบัณฑิต
2. เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงาน 74,881 คน
3. เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง
4. เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

3. เป้าหมายของโครงการ

1. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 74,881 กองทุน
2. ให้บัณฑิตได้ยกระดับฐานะการศึกษาและมีศักยภาพด้านบริหารโครงการ 74,881 กองทุน
3. มีรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นระยะอย่างต่อเนื่องและรายงานผลการวิจัยกองทุนรวมทั้งสิ้น 74,881 กองทุน

วงเงินค่าใช้จ่าย : 5,077,119,790 บาท

ค่าใช้จ่าย	เป็นเงิน
1.เงินสนับสนุนให้ทุนการศึกษา(จำนวน 74,881 คนX6360บาทX10เดือน	4,762,431,600
2.การจัดทำหลักสูตร	1,095,000
3.การปรุมนิเทศบัณฑิต	115,316,740
4.การทำความเข้าใจแก่คณาจารย์	21,750,000
5.จัดพิมพ์คู่มือ	37,071,450
6.การจัดสัมมนาวิทยุโทรมาศ	9,855,000
7.การติดตามและนิเทศของอาจารย์	129,600,000
รวมทั้งสิ้น	5,077,119,790

ตารางที่ 2.2 วงเงินค่าใช้จ่ายของโครงการบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน

4. แผนการดำเนินการ

1. ประชาสัมพันธ์และรับสมัครบัณฑิตเข้ารับการศึกษาระดับประกาศนียบัตร สาขาการจัดการและประเมินโครงการ
2. จัดทำหลักสูตร”การศึกษาระดับประกาศนียบัตรสาขาการจัดการและประเมินโครงการ
3. จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการเพื่อทำหน้าที่ประสานและดำเนินงานโครงการ
4. นักศึกษารายงานผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในการปฏิบัติงาน ทุกระยะ 15 วัน รายเดือน รายไตรมาส แก่คณาจารย์นิเทศ ผู้รับผิดชอบ

5. ระยะเวลาดำเนินงาน : 1 ปี

6. แผนการเบิกจ่ายเป็นรายไตรมาส

ไตรมาสที่ 1	ไตรมาสที่ 2	ไตรมาสที่ 3	ไตรมาสที่ 4	รวม
664,436,350	1,470,894,480	1,470,894,480	1,470,894,480	5,077,119,790

ตารางที่ 2.3 การเบิกจ่ายเป็นไตรมาส

7. การบริหารจัดการและการติดตามประเมินผล

1. ดัชนีวัดผลสำเร็จของโครงการ

- 1.1 กองทุน 1 ล้านบาทคงอยู่
- 1.2 บัณฑิตว่างงานมีรายได้
- 1.3 บัณฑิตสำเร็จการศึกษาลงหลักสูตรประกาศนียบัตรสาขาการบริหารจัดการ โครงการ
- 1.4 จำนวนการรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนหมู่บ้านอย่างต่อเนื่องและรายงานการวิจัยของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. กลไกการติดตาม

1. คณะอาจารย์ติดตามประเมินผลและส่งเสริมโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อรายงานผลความก้าวหน้า
2. การประชุมสัมมนา 3 เดือนของคณะกรรมการส่วนกลางและคณะกรรมการระดับจังหวัด
3. ผลประโยชน์ของโครงการ
 1. บัณฑิตว่างงานจำนวน 74,881 คน มีรายได้ซึ่งจะทำให้มีเงินใช้จ่ายเพื่อนำไปสู่การกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากฐานอย่างต่อเนื่อง
 2. บัณฑิตจะได้รับประสบการณ์ตรง จากการทำงานจริงในพื้นที่ภาคสนามเมื่อสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สามารถนำไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโทได้
 3. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีการบริหารจัดการ การศึกษาวิจัย การติดตามประเมินผล และส่งเสริมการพัฒนานโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการ

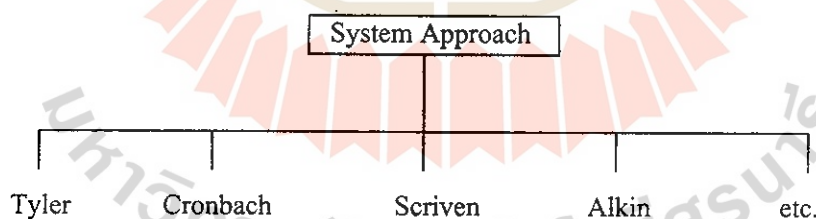
การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านในครั้งนี้ เป็นการประเมินเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในบทที่ 1 และเพื่อทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านคลองทรายขาวบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด มีปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนและอุปสรรคขัดขวางอย่างไรบ้าง วิธีการประเมินโครงการ 6 ด้านดังนี้

1. รูปแบบการประเมินโครงการ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ทั้ง 6 ข้อ มุ่งดำเนินการประเมินเชิงระบบ (System Approach) โดยเฉพาะ

1. รูปแบบการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเป็นการประเมินเชิงระบบ มีนักวิชาการหลายท่านได้สร้างแบบจำลอง(Model) เพื่อใช้ในการประเมิน เช่น

รูปที่ 3.1 การประเมินเชิงระบบ

1.1 แนวความคิดเกี่ยวกับภาพประเมิน

สิ่งที่ต้องการประเมิน	การประเมิน	
	การวัด	การตัดสินใจ
- จุดประสงค์	- เครื่องมือวัด	- ริเริ่ม
- ตัวชี้วัด	- การเก็บข้อมูล	- ปรับปรุงแก้ไข
	- การวิเคราะห์ข้อมูล	- สรุปผล

รูปที่ 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน

สิ่งที่ต้องการประเมินการประเมินต้องมีการวัดและการตัดสินใจเข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ ผู้ทำการประเมินจะต้องกำหนดสิ่งที่ต้องการประเมินให้ชัดเจนได้แก่ จุดประสงค์การประเมินและตัวชี้วัดการประเมินจุดประสงค์ของการประเมิน จะบ่งบอกเป้าหมายและสิ่งที่ต้องการประเมิน ตัวชี้วัดของการประเมินจะระบุถึงเกณฑ์

ในการตัดสินใจ คุณค่าสิ่งที่ต้องการประเมิน สิ่งที่ต้องการประเมินสามารถกำหนดได้หลากหลายรูปแบบของการประเมิน หากเป็นการประเมินตามรูปแบบชิพป์(Cipp) สิ่งที่ต้องการประเมินจะมีทั้งสถานะแวดล้อม (Context) ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต(Product) การกำหนดสิ่งที่ต้องการประเมินที่ชัดเจน จะเป็นผลคืออย่างยิ่งในการเข้าสู่กระบวนการวัด การสร้างเครื่องมือและการออกแบบในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวัด (Measurement)

กระบวนการวัดมีกระบวนการที่สำคัญ 2 ประการคือ การสร้างเครื่องมือ และการออกแบบการเก็บข้อมูล การสร้างเครื่องมือจะต้อง เหมาะสมและสอดคล้องกับการวัด วัดได้ตรงทั้งในข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพการวัดโดยทั่วไปมี 2 ลักษณะ

1. วิธีปรนัย (Objective) เป็นวิธีการที่สามารถวัดสิ่งที่ต้องการวัดได้แน่นอน เช่น การวัดระยะทาง การวัดน้ำหนัก การวัดรายได้ เป็นต้น
2. วิธีอัตนัย (Subjective) เป็นวิธีวัดที่ต้องอาศัยความรู้สึก เป็นเกณฑ์ในการวัดสิ่งที่ต้องการวัด เช่น ความคิดเห็น ความมีน้ำใจ ความซื่อสัตย์ เป็นต้น

การตัดสินใจ (Judgment)

การตัดสินใจ เป็นการพิจารณาเพื่อตัดสินคุณค่า ของสิ่งที่ต้องการประเมิน เปรียบเทียบผลที่วัดได้กับเกณฑ์หรือตัวชี้วัดจุดประสงค์ที่กำหนดได้ การตัดสินใจต้องสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการประเมิน การตัดสินใจมี 3 ลักษณะ ได้แก่ การประเมินที่จะริเริ่มดำเนินโครงการ เป็นมาจากการประเมินสถานะแวดล้อมและปัจจัยเบื้องต้น

การประเมินกระบวนการดำเนินการ เป็นผลมาจากการประเมินกระบวนการ เพื่อตรวจสอบและแก้ไข ปรับปรุง

การประเมินผลสรุปของโครงการ เป็นผลมาจากการประเมินผลผลิตของโครงการ

1.2 ความหมายของการประเมิน

ก. ความหมายในเชิงการตัดสินคุณค่าจากความคิดเห็น

การประเมิน หมายถึง การบรรยายลักษณะสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่ได้คัดเลือกมา สำหรับใช้ศึกษาแล้วพิจารณาคุณลักษณะทั้งในด้านความเหมาะสมและระดับของการยอมรับ(Andersons; 1975)

การประเมิน หมายถึง การอภิปรายและการตัดสินใจคุณสมบัติบางอย่างของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลรวมทั้งกระบวนการและโครงการต่างๆ (เขาวดี วาณิชกุลวิบูลย์ศรี, 2544:7)

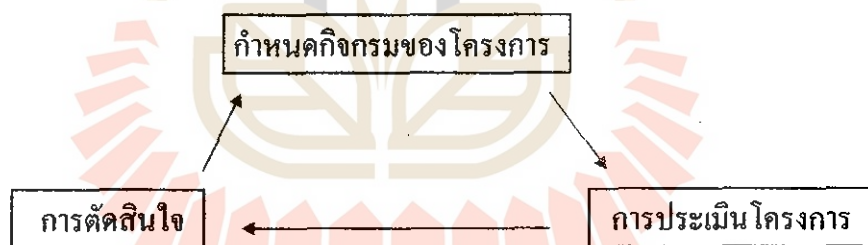
ข. ความหมายในเชิงตัดสินใจคุณค่า จากเกณฑ์ที่กำหนด

การประเมิน หมายถึง การค้นหาหรือการตัดสินใจคุณค่าหรือจำนวนของบางสิ่งบางอย่าง โดยใช้มาตรฐานของการประเมินรวมทั้ง การตัดสินใจโดยอาศัยเกณฑ์ภายในและหรือเกณฑ์ภายนอก

การประเมิน หมายถึง การตัดสินใจความสอดคล้องกันระหว่างปฏิบัติกับจุดประสงค์ (Meherns and Lahmen, 1984:5)

1.3 Cipp Model

“Cipp Model” เป็นแบบจำลองที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ในการประเมินโครงการนำเสนอเป็นครั้งแรกโดย D.L.Stufflebeam และคณะโดยสตีฟเฟิลบีม กล่าวว่า “การประเมินเป็นกระบวนการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศ ที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ โดยมีแนวคิดพื้นฐานคือ

รูปที่ 3.3 แนวคิดพื้นฐานการประเมิน

สตีฟเฟิลบีมได้จำแนก ขั้นตอนการประเมิน 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และการจัดการสารสนเทศหรือนำเสนอผู้บริหาร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นขั้นตอนสำคัญในการประเมินโครงการ ผู้ทำการประเมินโครงการจะละเลยไม่ได้โดยเด็ดขาด แต่ต้องกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างให้ชัดเจน

และต้องศึกษาให้เข้าใจถึงความสำคัญและความจำเป็นของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ต้องใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อดำเนินการประเมิน โครงการ

2.1 ความหมายของประชากร

ประชากร(Population) หมายถึงกลุ่มของสิ่งของทั้งหมด ที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตซึ่งมีลักษณะที่สามารถมองเห็นและจับต้องได้ จะเป็นบุคคล องค์กร หน่วยงาน หินแร่ธาตุก็ได้ ที่ต้องใช้ในการศึกษาและการประเมิน จากความหมายข้างต้นประชากรจะมีสถานภาพเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับโครงการที่ต้องการประเมิน และวัตถุประสงค์ของการประเมินเป็นสำคัญ

2.2 ประเภทของประชากร

ประชากรที่ใช้ในการประเมิน โครงการมีหลายลักษณะด้วยกันจัดออกเป็น 2 ประเภท

2.2.1 ประชากรแบบจำกัด (Finite population) ประชากรที่ผู้ทำการประเมิน สามารถเจนนับจำนวนประชากรได้ทั้งหมดว่าที่แท้จริง ประชากรมีอยู่เป็นจำนวนเท่าใด เช่น จำนวนอำเภอในจังหวัด นครราชสีมา

2.2.2 ประชากรแบบไม่จำกัด (Infinite population) หมายถึง ประชากรที่มีทำการประเมินไม่สามารถนับจำนวนประชากรได้ทั้งหมดว่าที่จริงมีจำนวนเท่าใด เช่น จำนวนต้นหญ้าที่งอกขึ้น สนามฟุตบอล

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า ประชากรอาจเป็นบุคคล องค์กรหน่วยงาน พืชสัตว์ แร่ธาตุ หินก็ได้ ทั้งที่เจนนับได้และไม่สามารถเจนนับได้เป็นประชากรทั้งหมด ส่วนผู้ทำการประเมินจะเลือกใช้ประชากรในกลุ่มไหน ขึ้นอยู่กับการทำประเมิน และวัตถุประสงค์ของการทำการประเมินเป็นสำคัญ การกำหนดประชากรที่ชัดเจน จะช่วยให้ผู้ทำการประเมินทราบว่า ประชากรของการประเมินประกอบด้วยอะไรและไม่รวมอะไรบ้าง

2.3 กลุ่มตัวอย่าง (Sample or Sampling Group) กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการประเมิน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างก็คือ ตัวแทนของประชากรที่ผู้ทำการประเมินนำมาใช้ในการประเมินผลการประเมินในกลุ่มตัวอย่าง ย่อมเป็นผลการประเมินจากประชากรนั้นเช่นกัน การเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ตัวแทนที่ดีของประชากรผู้ทำการประเมินต้องคำนึงถึงหน่วยวิเคราะห์ของประชากรอยู่เสมอ เพื่อให้ทราบว่าหน่วยวิเคราะห์เป็นบุคคล กลุ่มบุคคล พื้นหรือสิ่งของ การเลือกกลุ่มตัวอย่างต้องให้ได้ในสัดส่วนที่เพียงพอและมีคุณลักษณะที่สะท้อนคุณลักษณะของประชากรได้เป็นอย่างดี หากการเลือกกลุ่มตัวอย่างไม่สามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้ จะทำให้เกิดการคลาดเคลื่อนของผลการประเมินเป็นอย่างมาก

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง จากประชากรเพื่อใช้เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรสำหรับใช้ในการศึกษาจึงเป็นวิธีที่นักประเมิณนำมาใช้กันมาก ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 วิธี คือ

2.3.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น(Probability Sampling)

2.3.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบไม่ใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น(Non Probability Sampling)เป็นเลือกกลุ่มตัวอย่างที่วิเคราะห์ของประชากรมีโอกาสถูกเลือกไม่เท่าเทียมกัน และ ผู้ทำการประเมินไม่สามารถกำหนดหรือประมาณค่าโอกาสที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างได้

2.4 กลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านคลองทราย

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านคลองทราย หมู่ 19 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอบางแพ จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่าง หรือผู้ได้ข้อมูลสำหรับการประเมิน ได้แก่ ชาวบ้านคลองทรายที่มีสถานภาพและบทบาทหน้าที่ต่างกัน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนหมู่บ้านจำแนกได้ดังนี้

1. คณะกรรมการหมู่บ้านคลองทราย หมู่ 19
2. สมาชิกผู้ได้รับอนุมัติให้กู้
3. สมาชิกทั่วไป
4. ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิก
5. ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มอาชีพ ผู้สูงอายุ
6. บุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องกับกองทุน

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ตัวชี้วัด (Indicators) หมายถึง ข้อความที่แสดงหรือระบุประเด็นที่ต้องการประเมินหรือตัวแปรที่ต้องการศึกษานั้น จะบรรลุผลสำเร็จตามเกณฑ์นั้นจะมีสภาพหรือคุณลักษณะที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรมอย่างไร ซึ่งตัวชี้วัดจะมีทั้งส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงปริมาณและในส่วนที่แสดงลักษณะเชิงคุณภาพ

การสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดต้องพิจารณาถึงประเด็นในการประเมิน ว่ามีความชัดเจน สามารถจะนำมากำหนดตัวชี้วัดได้หรือไม่และประเด็นที่จะทำการประเมินน่าจะต้องสร้างและพัฒนาตัวชี้วัด จำนวนเท่าไร ต้องใช้ตัวเดียวหรือหลายตัว

3.1 ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาตัวชี้วัด

การสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดจากประเด็นที่ต้องการประเมินสามารถนำมากำหนดเป็นขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดได้ 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดตัวชี้วัด

เป็นขั้นตอนการนำจุดประสงค์ของโครงการ หรือประเด็นในการประเมิน มาวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวแปรที่สำคัญที่จะนำมาสร้าง ตัวชี้วัดได้อย่างสอดคล้องกับจุดประสงค์ของโครงการหรือประเด็นที่ต้องการประเมิน

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนกับการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวชี้วัด

เป็นขั้นตอนของการจำแนกประเภทและลักษณะตัวชี้วัดที่ได้โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ในการนำมาเพื่อกำหนดตัวชี้วัด

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเกณฑ์ของตัวชี้วัด

เป็นขั้นตอนของการกำหนดเกณฑ์ที่จะแสดงระดับคุณภาพหรือระดับความพึงพอใจของตัวชี้วัดว่าจะมีลักษณะทั้งในเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพเป็นอย่างไร

3.2 ประเภทของตัวชี้วัด

ผู้ประเมินสามารถจำแนกโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

ก. จำแนกตามลักษณะของตัวชี้วัด

- ตัวชี้วัด โดยตรงระบุถึงสิ่งที่เกิดขึ้น โดยตรงในประเด็นการประเมิน
- ตัวชี้วัดใกล้เคียง ระบุถึงสิ่งที่เกิดขึ้นโดยใช้ข้อมูลที่สามารถสื่อความหมายที่จะนำประเด็นการประเมินได้
- ตัวชี้วัดผสมสามารถจำแนกออกเป็นส่วนย่อยๆเมื่อนำมาพิจารณาในภาพรวมแล้วสามารถที่จะสรุปผลที่จะนำไปสู่ประเด็นการประเมินได้

ข. จำแนกตามลักษณะกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

- กิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น อัตราการมีรายได้เฉลี่ยของประชากร เป็นต้น
- กิจกรรมทางสังคม เช่น ความสามัคคีของชุมชนความหนาแน่นของการตั้งบ้านเรือน
- กิจกรรมทางการเมือง เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ค. การจำแนกตามลักษณะของข้อมูลที่ได้รับ

- ด้านกายภาพ เช่น จำนวนผู้กู้ยืมเงินกองทุน จำนวนเงินที่กู้ยืม เป็นต้น
- ด้านคุณลักษณะ เช่น ความรู้สึก ความคิดเห็น การยอมรับ เป็นต้น

ง. จำแนกตามลักษณะของสิ่งที่ได้รับการประเมิน

- ตัวชี้วัดปัจจัยเบื้องต้น (Input Indicators)
- ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicators)
- ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicators)
- ตัวชี้วัดผลกระทบ (Impact Indicators)

3.3 ลักษณะของตัวชี้วัดที่ดี สามารถระบุผลสำเร็จของการประเมินโครงการได้ จะต้องมียุณลักษณะดังนี้

- ก. ความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการประเมิน
- ข. ความเป็นธรรมที่สามารถวัดหรือสังเกตได้
- ค. ความเที่ยงในการวัด
- ง. ความไวต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
- จ. ความเฉพาะ สะท้อนเฉพาะสิ่งที่ต้องการวัด
- ฉ. ความทันสมัย
- ช. ความหมายและการแปลความหมาย
- ซ. ความเป็นกลางไม่ลำเอียง
- ฌ. ประโยชน์ต่อการบริหารและการตัดสินใจ
- ญ. ได้รับการยอมรับจากผู้ใช่ผลการประเมินและผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.4 ประโยชน์ของตัวชี้วัด

การประเมินโครงการใดๆ การกำหนดตัวชี้วัดจะมีประโยชน์ ดังต่อไปนี้

- ก. วัดการเปลี่ยนแปลงของสภาพโครงการ
- ข. ใช้เป็นสัญญาณที่บ่งบอกข้อบกพร่องของโครงการเพื่อให้สามารถแก้ไขให้สอดคล้องกับเหตุการณ์
- ค. ใช้ในการพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด
- ง. ใช้เปรียบเทียบติดตามการดำเนินงานโครงการเป็นระยะ

- จ. ใช้ประเมินผลกระทบของโครงการที่มีต่อกลุ่มเป้าหมาย
- ฉ. ใช้วัดความคาดหวังและการรับรู้ของโครงการที่มีต่อกลุ่มเป้าหมาย

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ใช้แบบรายงานต่างๆ (ปร.) และแบบเก็บข้อมูลบางอย่างเพิ่มเติม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

- 4.1 แบบรายงาน บร 1. แบบเก็บข้อมูลบริบทหมู่บ้าน
- 4.2 แบบรายงาน บร 2. แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
- 4.3 แบบรายงาน บร 3. แบบรายงานความรู้ความเข้าใจ ทศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4.4 แบบรายงาน บร 4 แบบรายงานปฏิบัติงานรายเดือน
- 4.5 แบบรายงาน บร 5. แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4.6 แบบรายงาน บร 6. แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4.7 แบบรายงาน บร 7. แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน
- 4.8 แบบรายงาน บร 8. โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- 4.9 แบบรายงาน บร 9. แบบบันทึกการสัมภาษณ์
- 4.10 แบบรายงาน บร 10. แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน
- 4.11 แบบรายงาน บร 11. แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี
- 4.12 แบบรายงาน บร 12. แบบการวิเคราะห์การจัดทำแผนแม่บทชุมชน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนเริ่มตั้งแต่ การระบุประเด็นที่ต้องการเก็บรวบรวม การจัดระบบข้อมูลอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการและหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและแน่นอน และมีการกำหนดตัวชี้วัดของประเด็นที่ต้องการประเมิน ซึ่งข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ จะมีทั้งข้อมูลใน

เชิงปริมาณซึ่งเป็นตัวเลขและข้อมูลในเชิงคุณภาพที่เป็นการบรรยายลักษณะของข้อมูลในรูปแบบของข้อความในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ผู้นำการประเมินใช้ 4 วิธีการด้วยกันคือ

5.1 การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายตามโครงสร้างของพฤติกรรมที่ต้องสังเกต โดยที่กลุ่มเป้าหมายไม่รู้ตัวจะทำให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงตามที่ต้องการ มี 2 วิธี

5.1.1 การสังเกตโดยเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน กลุ่มเป้าหมายรู้ตัว

5.1.2 การสังเกตโดยบุคคลภายนอก กลุ่มเป้าหมายไม่รู้ตัว เช่น ภูมิประเทศของหมู่บ้าน การตั้งบ้านเรือน การประกอบอาชีพ

5.2 การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเผชิญหน้ากันระหว่างผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินเพื่อการสนทนาในประเด็นที่ผู้ประเมินต้องการข้อมูล มี 2 ประเภท

5.2.1 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดรายละเอียดที่จะถามได้อย่างชัดเจน

5.2.2 การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) เป็นการสัมภาษณ์กำหนดเฉพาะประเด็นหลักที่เน้นเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน คลองทราย หมู่ 19 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ใช้วิธีการสัมภาษณ์ทั้ง 2 วิธี ในประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบรายงาน(บร.) ต่างๆ โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย อันได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนชาวบ้านทั่วไป เป็นต้น

5.3 การจัดเวทีกลุ่มประชาคม

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน มาร่วมแสดงความคิดเห็น จากคำถามที่ได้รับการกระตุ้นของผู้ประเมิน โดยมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและปฏิกิริยาของสมาชิกกลุ่มเป้าหมาย ที่อาจนำไปใช้ในการประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการจัดเวทีประชาคม จำแนกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

5.3.1 ขั้นตอนการ คัดเลือกผู้เข้าเวทีประชาคม

5.3.2 ขั้นตอนการ จำแนกคุณลักษณะบทบาทและหน้าที่ของกลุ่มเป้าหมาย

5.4 เจาะลึกรายการณี

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลของหน่วยวิเคราะห์แบบเจาะลึกเป็นรายการณี โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ผู้ทำการประเมินต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นรายการณี

และกำหนดประเด็นในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้พร้อม เพื่อการเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ การเจาะลึกการวิเคราะห์สามารถกระทำได้ 2 วิธี ได้แก่

5.4.1 การใช้เครื่องมือที่หลากหลาย

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้เครื่องมือที่หลากหลายเช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ เป็นต้นในกรณีเดียวกัน

5.4.2 เป็นการเก็บรวบรวมผู้เกี่ยวข้อง

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิเคราะห์รายการจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น คู่สมรส บุตร ธิดา เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of data) เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้นำมาจัดทำให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อความสะดวกรวดเร็ว และง่ายต่อการทำความเข้าใจ แปลความและสรุปความโดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลการจำแนกประเภทของข้อมูลและดำเนินการวิเคราะห์ โดยการเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมกับจุดประสงค์และระดับของข้อมูล เป็นต้น และจึงนำมาคำนวณด้วยอุปกรณ์คำนวณ การวิเคราะห์ข้อมูลสามารถจำแนกได้ 2 ประเภทได้แก่

- การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ
- การวิเคราะห์โดยไม่ใช้สถิติ

ความหมายของสถิติ

"สถิติ" (Statistics) จำแนกได้ 2 ความหมาย

- สถิติ หมายถึง ข้อมูลหรือตัวเลขที่แทนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประเด็นที่สนใจทั้งที่เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ หรือเหตุการณ์โดยจะต้องเป็นข้อมูลในภาพรวมจำนวนมาก
- สถิติ หมายถึง ศาสตร์หรือวิชาที่ว่าด้วยหลักการหรือวิธีการซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนของการรวบรวมข้อมูลการจัดระเบียบข้อมูล หรือการนำเสนอข้อมูลและการแปลความหมายของข้อมูล

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

การติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองประกอบด้วยการรายงานข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาได้ตามกรอบแนวความคิด ทฤษฎี ชิพพ์โมเดล (Cipp Model) ได้ใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Evaluation) เป็นสำคัญ ซึ่งมี 3 ขั้นตอนด้วยกัน ดังนี้

1. การประเมินบริบทชุมชน
2. การประเมินโครงการโดยรวม
3. ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

กรณีผู้ประเมินไม่สามารถตั้งคำถามได้ ผู้ประเมินจะนำเสนอข้อมูลตามสภาพจริงเพียงอย่างเดียว กรณีที่สามารถตัดสินค่าได้ จะเสนอผลการตัดสินค่าคู่กับการเสนอข้อมูลตามสภาพจริง

4.1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

4.1.1 บริบทประเทศ

ในไตรมาสแรก 2545 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ขยายตัวสูงถึงร้อยละ 3.9 เทียบกับร้อยละ 2.1 ในปี 2544 โดยมีการใช้จ่ายภาครัฐเป็นแรงผลักดันที่สำคัญของการขยายตัวของเศรษฐกิจ นอกจากนี้การลงทุนภาคเอกชนฟื้นตัวอย่างชัดเจนขึ้น อุปสงค์ต่างประเทศปรับตัวขึ้นจากการที่เศรษฐกิจได้ฟื้นตัวเร็วขึ้น ส่งผลให้การส่งออกของไทยปรับตัวดีขึ้น การผลิตภาคอุตสาหกรรมคาดว่าจะขยายตัวในอัตราที่สูง และกระจายตัวครอบคลุมในหลายสาขาการผลิตมากขึ้น ทั้งการผลิตเพื่อการบริโภคในประเทศและเพื่อการส่งออก ภาคเกษตรยังอยู่ในเกณฑ์ดี รายได้เกษตรกรขยายตัวสูง ตามราคาที่สูงขึ้นเนื่องจากความต้องการของตลาดที่มีอยู่มาก ภาคบริการอยู่ในเกณฑ์ดีเช่นกัน จำนวนนักท่องเที่ยวที่ต่างชาติยังขยายตัวอยู่ในเกณฑ์สูง

การฟื้นตัวของเศรษฐกิจในประเทศและการส่งออกช่วยให้ปริมาณการนำเข้าเพิ่มขึ้น ตั้งแต่ปลายไตรมาสแรกของปี 2545 อย่างไรก็ตาม การนำเข้ามีมูลค่า 29.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงร้อยละ 4.2 จากปีก่อนเนื่องจากราคาที่ลดลง

เสถียรภาพในประเทศอยู่ในเกณฑ์ดี อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานทั่วไปเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่ร้อยละ 0.4 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการที่ราคาสินค้าในหมวดอาหารไทยมีการขยายตัวโดยเฉพาะราคาข้าว แป้ง และผลิตภัณฑ์จากแป้งที่ลดลงมาก การว่างงานลดลงต่อเนื่อง โดยอัตราการว่างงานเฉลี่ยในช่วง 5 เดือนแรก อยู่ที่ร้อยละ 3.3 เทียบกับร้อยละ 4.5 ในปี 2544

สถิติสภาพด้านต่างประเทศ ยังคงแข็งแกร่ง คุณการค้าในช่วง 6 เดือนแรกเกินดุล

1.3 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เมื่อเทียบกับปี 2544 ที่ขาดดุล 0.5 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.

เงินสำรองต่างประเทศ ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2545 อยู่ในระดับสูงที่ 36.8 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. (เทียบกับมูลค่าการนำเข้า 7.5 เดือน) ภาระหนี้ต่างประเทศโดยรวมลดลงเล็กน้อย ตามการลดลงของหนี้ภาคเอกชน และภาคทางการโดยโครงสร้างหนี้ต่างประเทศ ยังคงสัดส่วนหนี้ระยะยาวต่อหนี้ระยะสั้นที่ร้อยละ 80:20

ภาวะเศรษฐกิจรายสาขา

ภาคเกษตร การผลิตภาคเกษตรครึ่งปีแรกปี 2545 รายได้จากขายพืชผล เพิ่มขึ้นเป็นผลทั้งทางด้านการราคาและผลผลิต ราคาพืชผลสำคัญในครั้งแรก คือ

1. ราคาข้าวเปลือกเจ้า 5% เพิ่มขึ้น เนื่องจากอุปทานในท้องตลาดลดลง
2. ราคามันสำปะหลังเพิ่มขึ้น เพราะ การผลิต 2544/45 ลดลงมาก
3. ราคายางพารามีแนวโน้มสูงขึ้นตั้งแต่ต้นปีเนื่องจากความต้องการใช้ยางในประเทศสูงขึ้นและเป็นผลของความร่วมมือด้านยางพารา 3 ประเทศ
4. รายกลุ่มพืช น้ำมันเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะปาล์มน้ำมัน เนื่องจากผลผลิตในตลาดโลกลดลงมาก

5. ผลผลิตอ้อยเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาในปีก่อนสูง

ปศุสัตว์ ผลผลิตในช่วงครึ่งแรกของปี 2545 เพิ่มขึ้นตามการส่งออกเนื้อไก่ที่ขยายตัวส่วนไข่ไก่และสุกรเข้าสู่ตลาดน้อยลงเพราะสภาพอากาศร้อนในช่วงครึ่งปีแรกเป็นอุปสรรคต่อการเจริญเติบโต

ประมง ปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่าเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากราคาน้ำมันดีเซลหมุนเร็วลดลง ทำให้มีการออกจับสัตว์น้ำมากขึ้น

ภาคอุตสาหกรรม การผลิตในภาคอุตสาหกรรมในปี 2545 เพิ่มขึ้นทั้งการผลิตเพื่อจำหน่ายภายในประเทศและต่างประเทศ อุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ สุรา ปูนซีเมนต์ หมวดเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็กและรถจักรยานยนต์ เนื่องจากอุปสงค์ในประเทศปรับตัวดีขึ้น สำหรับอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อการส่งออกที่ขยายตัวสูง คือ น้ำตาล ซึ่งเพิ่มขึ้นมากจากปีก่อน เพราะมีวัตถุดิบอ้อยเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้สินค้าหมวดอิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องใช้ไฟฟ้ากลับมาขยายตัวตามวาระการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ

ภาวะการเงิน

สภาพคล่องและอัตราดอกเบี้ย

ในครั้งแรกของปี 2545 สภาพคล่องของระบบการเงินโดยรวมยังคงอยู่ในระดับสูง อัตราดอกเบี้ยตลาดเงินปรับลดลงธนาคารพาณิชย์ได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากลงในเดือน กุมภาพันธ์ ตามอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ปรับลดลง แต่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ปรับลดลงเพียงบางแห่ง ตามการบริหารสภาพคล่อง และต้นทุนของแต่ละธนาคาร เงินฝากยังคงขยายตัวต่อเนื่อง สอดคล้องกับเศรษฐกิจที่ขยายตัวสูงขึ้น

ภาวะอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทเฉลี่ยในครั้งแรกของปี 2545 แข็งขึ้น ตามการอ่านค่าของคอลลาร์ สรอ. จากพื้นตัวของเศรษฐกิจสหรัฐที่มีความไม่แน่นอน และเศรษฐกิจไทยที่ปรับตัวดีขึ้น (รายงานเศรษฐกิจและการเงินช่วงครึ่งแรกของปี 2545, สายนโยบายการเงิน) ธนาคารแห่งประเทศไทย , กรกฎาคม 2545

4.1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

ประวัติความเป็นมาบ้านคลองทราย

ย้อนไปเมื่อประมาณ 70 ปีที่ผ่านมา ชาวบ้านจากจังหวัดนครสวรรค์ ได้เข้ามาทำงานที่อำเภอปากช่อง โดยเป็นลูกจ้างการทางรถไฟได้เข้ามาตัดไม้เพื่อทำหมอนรางรถไฟ เป็นการทำงานประจำที่อำเภอปากช่อง โดยรับผิดชอบในการช่วยเหลือดูแลและซ่อมแซมรางรถไฟ และมีชาวบ้านที่จังหวัดนครราชสีมา ย้ายไปทำงานในลักษณะเดียวกันนี้ที่จังหวัดนครสวรรค์ด้วยเช่นกัน

เมื่อมีการทำงานเป็นประจำก็มีการตั้งหลักปักฐานของครอบครัวที่อำเภอปากช่อง ด้วยเช่น เพราะชาวบ้านเริ่มมาทำไร่เลื่อนลอยควบคู่ไปกับการตัดไม้ทำหมอนรางรถไฟ จึงเริ่มมีการจับจองเป็นของตนเอง เพื่อทำไร่ข้าวโพดและไร่ฝ้าย ได้มีชาวบ้านจากหลายส่วนของจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดใกล้เคียง ได้เข้ามาจับจองและตั้งบ้านเรือนมากขึ้น ทุกครัวเรือนเป็นสมาชิกของบ้านโนนอุดม หมู่ที่ 1 ตำบลหนองสาหร่าย อยู่ยังไม่ได้แยกเป็นหมู่บ้านคลองทราย

จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2536 หรือเมื่อ 9 ปี ที่ผ่านมานี้ ได้แยกบ้านโนนอุดม หมู่ที่ 1 ตำบลหนองสาหร่ายออกมาเป็นหมู่บ้านคลองทราย หมู่ที่ 19 ตำบลหนองสาหร่าย อยู่ห่างจากอำเภอปากช่องประมาณ 8 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่ของหมู่บ้านจะอยู่ขนานกับถนน เนื่องจากมีถนนตัดผ่านถึง 2 สายด้วยกัน เป็นทางหลวงแผ่นดิน สายแรกจากจังหวัดนครราชสีมา ไปสระบุรี ไปกรุงเทพมหานคร สายที่ 2 จากอำเภอปากช่องตัดผ่านหมู่บ้านไปห้วยสนาม ชาวบ้านมักตั้งบ้านเรือนเรียงรายตามแนวถนนทั้ง 2 ข้างทาง ซึ่งมีความยาวประมาณ 4 กิโลเมตร

ปัจจุบันบ้านคลองทรายมีนายบุญธรรม พูลเชตรกิจ เป็นผู้ใหญ่บ้าน มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 416 ครัวเรือน มีประชากร 1,394 คน เป็นชาย 680 คน หญิง 714 คน มีพื้นที่ทั้งหมด 3,367 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร 2,165 ไร่ เป็นที่นา 175 ไร่ เป็นที่สวน 1,990 ไร่ อาชีพทำการเกษตรคือทำไร่มันสำปะหลังและไร่ข้าวโพด ปัจจุบันมีอาชีพเลี้ยงวัวเนื้อและวัวนมเพิ่มขึ้น มีการค้าขายและเปิดร้านบริการ เช่น โรงกลึงและร้านซ่อมรถ

ภาษาที่พูดกันในหมู่บ้านมี ภาษาไทย ภาษาไทยโคราช ภาษาไทยอีสาน ผสมผสานกันไปตามถิ่นฐานของครอบครัวในหมู่บ้านไม่มีโรงเรียน นักเรียนส่วนมากจะไปเรียนที่บ้านคลองยาง (โรงเรียนคลองยาง) ส่วนครอบครัวค่อนข้างมีฐานะดี จะส่งบุตรหลานเข้าไปเรียนที่โรงเรียนในอำเภอปากช่อง

การตั้งถิ่นฐาน

ในขณะเริ่มตั้งถิ่นฐานชาวบ้านบางส่วนจะตั้งบ้านเรือนอยู่เป็นกลุ่ม บางส่วนจะตั้งบ้านเรือนอยู่ในพื้นที่ที่ตนเองจับจองไว้ ปัจจุบันมีหลายสิ่งเปลี่ยนแปลงไป มีถนนตัดผ่าน 2 สาย การประกอบอาชีพก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย เมื่อมีถนนตัดผ่านทำให้การคมนาคมระหว่างหมู่บ้านและอำเภอสะดวกขึ้น ชาวบ้านนิยมออกมาตั้งบ้านเรือนเรียงรายตามแนวถนนมากขึ้น บางส่วนเปิดร้านเพื่อการค้าขาย บางส่วนเปิดร้านเพื่อการบริการ เช่น ปัมบริการขายน้ำมัน ร้านรับจ้างซ่อมรถ ร้านรับงานกลึง ร้านขายวัสดุก่อสร้าง เป็นต้น

การขยายตัวของประชากร

การขยายตัวของประชากร ส่วนหนึ่งมาจากการเพิ่มจำนวนประชากรของครัวเรือนจากเดิมเป็นครอบครัวขนาดเล็ก นานวันเข้าก็เปลี่ยนเป็นครอบครัวขยาย มีสมาชิกของครอบครัว บุตรหลานเพิ่มมากขึ้น ส่วนหนึ่งอพยพย้ายถิ่นเข้ามาจากที่อื่น จากหลายภูมิภาคด้วยกัน เนื่องจากเห็นว่าเป็นพื้นที่ที่พอจับจองเป็นเจ้าของได้ในราคายังไม่สูงมากนัก บางส่วนมาเพื่อการประกอบอาชีพและการรับจ้างทั่วไป

การขยายตัวของชุมชน

การมีถนนตัดผ่านหมู่บ้านถึง 2 สายใหญ่ ๆ เป็นปัจจัยสำคัญในการขยายตัวของชุมชนบ้านคลองทราย จากเดิมที่ชาวบ้านมักปลูกบ้านอยู่ในที่ไร่ของตนเอง ก็เริ่มมีการขยายตัวออกมาปลูกบ้านตามแนวยาวของถนนมากขึ้นเรื่อย ๆ การปกครองดูแลภายในหมู่บ้านก็เริ่มเปลี่ยนไป การติดต่อประสานงานในระหว่างหมู่บ้านก็ถูกตัวอยู่กับถนนเพียงฝั่งเดียว การพัฒนาตามโครงการของรัฐก็ไม่กระจายตัวครอบคลุมพื้นที่ทั่วหมู่บ้าน มักจะกระจุกตัวอยู่ในด้านของผู้มีหน้าที่ปกครองหมู่บ้านเป็นหลัก

ปัจจุบันการเรียกร้องให้แยกหมู่บ้าน และ ได้มีการดำเนินการเพื่อแยกหมู่บ้านแล้ว
 อย่างเป็นรูปธรรมได้มีการดำเนินการตามระเบียบของรัฐไปแล้วหลายส่วนด้วยกัน ในส่วนของชาวบ้าน
 ก็ได้มีการเตรียมการเพื่อการเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านและเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเรียบ
 ร้อยแล้วเช่นกัน

ระบบนิเวศน์ของชุมชน

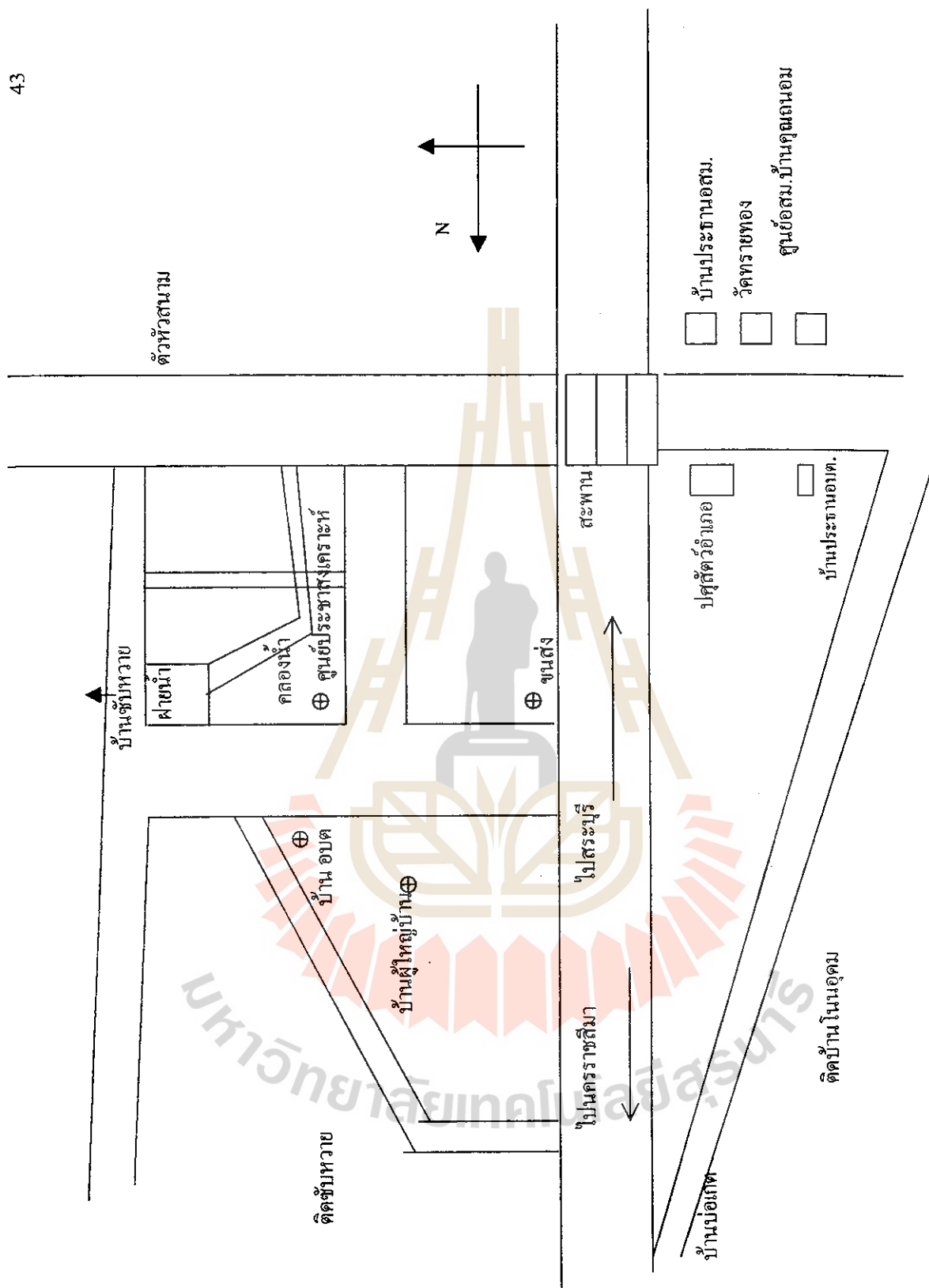
ทำเลที่ตั้ง

หมู่บ้านคลองทรายมีคลองตัดผ่านถึง 2 สาย ในลักษณะตัดกันเป็นรูปกากบาท สาย
 แรกตัดจากปากช่องผ่านหมู่บ้านไปห้วยสนาม สายที่ 2 ตัดจากจังหวัดนครราชสีมา ไปสระบุรี ไป
 กรุงเทพมหานคร มีสถานที่ราชการตั้งอยู่ในหมู่บ้าน 2 แห่ง คือ ขนส่งจังหวัด และปศุสัตว์อำเภอ

อาณาเขตติดต่อ

- ด้านทิศเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับ บ้านซับหวาย หมู่ที่ 5
- ด้านทิศใต้ มีอาณาเขตติดต่อกับ บ้านซับพลู ตำบลขนงพระ
- ด้านทิศตะวันออก ติดต่อกับ บ้านซับหวาย หมู่ที่ 5
- ด้านทิศตะวันตก ติดต่อกับ บ้านโนนอุดม หมู่ที่ 2

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สภาพที่ดิน

สภาพที่ดิน ของหมู่บ้านคลองทราย ด้านทิศเหนือจะเป็นที่ราบ จะเป็นที่ตั้งของร้านค้า และร้านบริการและสถานที่ราชการ จากทิศเหนือจะลาดลงสู่ทิศใต้ซึ่งเป็นที่ยี่สิบ

ลักษณะของดิน

- ดินร่วนปนทราย
- ดินค้ำเหนียว เป็นดินเหนียวสีค้ำ
- ดินค้ำกรวด เป็นดินเหนียวสีค้ำปนดินลูกรัง หรือดินขี้เป็ด
- ดินทรายแดง เป็นดินเหนียวสีแดง

ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

หลังจากที่มีการตัดไม้ เพื่อใช้เป็นไม้หมอนรางรถไฟ และมีการทำไร่เลื่อนลอยคิดตามมา ทำให้ป่าที่มีสภาพสมบูรณ์หมดไป เมื่อมีชาวบ้านเข้ามาจับจองทำไร่และเลี้ยงสัตว์ จึงได้มีการปลูกไม้เพื่อใช้งานและไม้ผลในพื้นที่ของตนเอง ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้านไม่มีการสงวนไว้ตั้งแต่เริ่มแรก

แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน

1. ลำคลอง แต่เดิมบ้านคลองทราย มีคลองใหญ่ผ่าน ต่อมาเมื่อมีทรายไหลมาทับถมจนมีสภาพตื้นเขิน ปัจจุบันมีการขุดลอกคลองเพื่อใช้ประโยชน์ แต่ไม่สามารถใช้ได้ตลอดปี
2. บ่อบาดาล มีทั้งที่ได้รับงบประมาณขุดไว้ และชาวบ้านได้จ้างให้ขุดเพื่อใช้ในครอบครัว
3. น้ำประปา เป็นบริการสาธารณสุขปโภค แต่ยังให้บริการไม่ครบทุกครัวเรือนระบบสาธารณสุขปโภค
 - มีถนนลูกรังเมื่อปี พ.ศ. 2527 ยาว 4,000 เมตร
 - เป็นถนนลาดยางเมื่อปี พ.ศ. 2528 ยาว 4,000 เมตร
 - ไฟฟ้าเข้าหมู่บ้าน เมื่อปี พ.ศ. 2527 ปัจจุบันครอบคลุมทุกครัวเรือน 100%
 - ประปาเข้าหมู่บ้าน เมื่อปี พ.ศ. 2539 ให้บริการได้เพียง 286 หลังคาเรือนคิดเป็น 50 %
 - โรงเรียนและโทรศัพท์สาธารณะ ไม่มีโรงเรียน

ระบบสังคมวัฒนธรรม

เครือข่าย

ระบบเครือข่ายในหมู่บ้านคลองทราย มีตระกูลใหญ่ ๆ ที่สำคัญหลายตระกูล เช่น

- ตระกูล อ่อนสุวรรณ ซึ่งอพยพย้ายถิ่นมาจากจังหวัดนครสวรรค์
- ตระกูล หวังพันกลาง
- ตระกูล สิงปาน
- ตระกูล ทองเหลือ

ตระกูล พงษ์สว่าง ในปัจจุบันเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลหนองสาหร่าย ประจำหมู่บ้านคลองทราย และดำรงตำแหน่งประธานบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีอำนาจมากในตำบลหนองสาหร่าย ในขณะนี้ได้มีการเตรียมการเพื่อแยกหมู่บ้าน และเตรียมญาติตระกูลพงษ์สว่างไว้เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านและเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลประจำหมู่บ้าน โป่งอิเก็ง หมู่ที่ 24 อีกด้วย

ผู้นำและการเมืองการปกครอง

ปัจจุบันบ้านคลองทรายมี นายบุญธรรม พูลเชตรกิจ เป็นผู้ใหญ่บ้าน แต่จะได้รับการยอมรับอย่างมากในกลุ่มหมู่บ้านโป่งอิเก็ง ในกลุ่มของคลองทรายกลับไม่ได้รับการยอมรับมากนัก อีกทั้งปัจจุบันไม่ค่อยได้อยู่ประจำในหมู่บ้าน เมื่อชาวบ้านเดือดร้อนต้องการความช่วยเหลือมักติดต่อกับผู้ใหญ่นบ้านไม่ค่อยได้

ด้านการเมือง การปกครอง

บ้านคลองทรายได้จัดให้มีการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย มีการแต่งตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านและมีการจัดตั้งกลุ่มและองค์กรต่าง ๆ อย่างชัดเจน ปัจจุบันบ้านคลองทรายมีศักยภาพในด้านการเมืองและการปกครองอย่างมาก เนื่องจากนายมิชา พงษ์สว่าง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลหนองสาหร่าย บ้านคลองทรายได้รับเลือกให้เป็นประธานบริหารสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีอำนาจในตำบลหนองสาหร่ายค่อนข้างมาก

เศรษฐกิจ

เนื่องจากบ้านคลองทรายมีการคมนาคมที่สะดวกและอยู่ใกล้อำเภอปากช่องมาก ระบบเศรษฐกิจของหมู่บ้านจึงค่อนข้างดี พอจะสรุปรายได้หลักของชาวบ้านเป็น 3 กลุ่มอาชีพใหญ่ ๆ ได้แก่

1. อุตสาหกรรมในครัวเรือน ได้แก่ โกดังรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร เช่นรับซื้อข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง เป็นต้น
2. การเกษตรและรับจ้างทั่วไป ได้แก่ การทำนา ทำไร่ และเลี้ยงวัวนม วัวเนื้อ เป็นต้น ส่วนการรับจ้าง มีการรับจ้างในการทำการเกษตร และในสถานประกอบการทั่วไป

3. การค้าขายและการบริการ ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ริมถนนมีการค้าขายผลผลิตทางการเกษตร และจำหน่ายสินค้าทั่วไป การบริการ เช่น การซ่อมรถ การรับงานกลึง เป็นต้น

เดิมบ้านคลองทรายเป็นส่วนหนึ่งของบ้านโนนอุดม หมู่ที่ 1 ตำบลหนองสาหร่าย และคนส่วนมากมาจากนครสวรรค์ นามสกุล อ่อนสุวรรณ และหวังพันกลาง-สิงป่าน ทองเหลือ

วัด และ ประเพณี

บ้านคลองทราย มีวัดประจำหมู่บ้าน คือวัดทรายทอง มีพระอธิการวินัย ปภาสโร เป็นเจ้าอาวาส มีพระภิกษุ 7 รูป มีสามเณร 1 รูป มีเด็กวัด 1 คน

ประเพณี

ในรอบ 1 ปี บ้านคลองทรายมีประเพณีต่าง ๆ ดังนี้

เดือนมกราคม	-	วันขึ้นปีใหม่
	-	วันเด็กแห่งชาติ
เดือนกุมภาพันธ์	-	วันตรุษจีน
	-	วันมาฆบูชา
เดือนมีนาคม	-	วันตรุษสงกรานต์ หรือ ตรุษไทย
เดือนเมษายน	-	วันสงกรานต์
เดือนพฤษภาคม	-	วันวิสาขบูชา
เดือนกรกฎาคม	-	วันอาสาฬหบูชา
	-	วันเข้าพรรษา
เดือนสิงหาคม	-	วันเฉลิมพระชนมพรรษา หรือ วันแม่แห่งชาติ
เดือนกันยายน	-	วันสารทไทย หรือวันสารทเดือน 10 หรือวัน
		ข้าวประดับดิน
เดือนตุลาคม	-	วันออกพรรษา
	-	วันตักบาตรเทโวโรหณะ
	-	วันปิยะมหาราช
เดือนพฤศจิกายน	-	งานทอดกฐิน
	-	วันลอยกระทง
เดือนธันวาคม	-	วันรัฐธรรมนูญ
	-	วันเฉลิมพระชนมพรรษา หรือวันพ่อแห่งชาติ
	-	วันส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่

โรงเรียนและการศึกษา

บ้านคลองทรายไม่มีโรงเรียนในหมู่บ้าน เด็กนักเรียนทุกคนต้องออกไปเรียนที่หมู่บ้านใกล้เคียง ในระดับประถมศึกษา ไปเรียนที่โรงเรียนบ้านคลองยาง มีบางส่วนไปเรียนในโรงเรียนในอำเภอปากช่อง ในระดับมัธยมศึกษาจะแยกย้ายไปเรียนในที่ต่าง ๆ เช่น ในอำเภอปากช่อง ในอำเภอเมือง ในกรุงเทพมหานคร

สุขภาพและอนามัย

สุขภาพอนามัย ของชาวบ้านได้รับการดูแลและให้บริการเป็นอย่างดี จากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและจากเจ้าหน้าที่ประจำสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ตั้งอยู่ที่บ้านฝั่ง 1 หมู่ที่ 8 ซึ่งในการบริการครอบคลุม 16 หมู่บ้าน โดยมีเครือข่ายการรักษาติดต่อกับโรงพยาบาลปากช่องนานา

สิทธิที่ชาวบ้านได้รับในปัจจุบันมีหลายโครงการ ได้แก่

- โครงการรักษาพยาบาลฟรี สำหรับเด็กแรกเกิดจนถึง 12 ปี คนชราอายุ 60 ปี ขึ้นไป และคนพิการ

- โครงการบัตรทอง 30 บาท รักษาทุกโรค

- โครงการรักษาฟรี ผู้ใหญ่บ้าน อสม. ผู้บริจาคโลหิต ทหารผ่านศึก พระภิกษุ สามเณร ผู้มีรายได้น้อย ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง โดยที่สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ มีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ด้วยกันทั้งหมด 6 ท่าน ให้การบริการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- การวางแผนครอบครัว

- ฝากครรภ์

- ทันตกรรมหญิงมีครรภ์

- ทันตกรรมคนไข้ทั่วไป

- สร้างเสริมภูมิคุ้มกัน

- ส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก

- ความดันโลหิตสูง

- เบาหวาน

- คลินิกหัตถ์กลอด

- ผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน

- คลินิกวัยทอง

- นัดหมายฉีดวัคซีน

- ออกบริการทันตกรรมเคลื่อนที่

สรุป

ปัจจุบันบ้านคลองทรายมีศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ที่มั่นคงหมู่บ้านหนึ่ง ในด้านการสาธารณสุข โภค ยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร พื้นที่ทำกินทั้งหมด มีคำบอกเล่าว่าเป็นที่ของทหารไม่สามารถออกเอกสารสิทธิ์ได้

4.2 การประเมินโครงการโดยรวม

1. ผลการประเมินหน่วยระบบ A

ผลการประเมินโครงการกองทุน 1 ล้านบาทบ้านคลองทราย หมู่ 19 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านคลองทราย หมู่ 19

จากการสัมภาษณ์พบว่าประชาชนชาวบ้านคลองทรายว่าดีมากเป็นโครงการที่จะช่วยให้ประชาชนมีรายได้ มีเงินมาลงทุน อีกประการหนึ่งที่แตกต่างจากเงินกู้ยืมอื่นขึ้น ก่อนจะกู้ต้องมีโครงการและวางแผนไว้ก่อนแล้วค่อยนำเงินไปดำเนินการ แตกต่างจากเงินกู้ยืมอื่นที่มีการวางแผนไม่ชัดเจน ประชาชนเห็นด้วย และอยากให้มีเงินล้านอีก เพราะประชาชนชาวบ้านคลองทรายมีประชากรค่อนข้างเยอะจะได้ได้รับเงินส่วนนี้ไปดำเนินการไม่ทั่วถึงกัน สภาพการเป็นอยู่จะได้ดีขึ้น

ก. ณ ปัจจุบันเงิน 1 ล้านบาทที่คณะกรรมการได้ดำเนินการมาจาก 1 ล้านบาท ได้ดำเนินการ

ให้สมาชิกกู้ไปแล้ว 77 ราย รวมเป็นเงิน 982,500.- บาท แยกเป็นโครงการอาชีพดังนี้

อาชีพเลี้ยงวัว 827,500 บาท

อาชีพค้าขาย 125,000 บาท

กู้เงิน 10,000 บาท

อาชีพทำไร่ 20,000 บาท

รูปที่ 4.1 โครงการอาชีพที่คณะกรรมการอนุมัติ

ส่วนการส่งดอกเบี้ยได้มการส่งดอกเบี้ย เป็นรายเดือน และ ส่งคืนเป็นรายปี การเก็บเงินดอกเบี้ย เริ่มเก็บตั้งแต่เดือนที่ให้เงิน คือ เริ่มตั้งแต่เดือน 17 ก.พ. 45 จนถึง 17 ม.ค. 46 ณ ปัจจุบันมีบางรายได้ส่งทั้งต้นทั้งดอกเบี้ยเรียบร้อยแล้วก็มี

รอบแรกที่ย้ายไป 62 ราย เป็นเงิน 788,500.- บาท เริ่มตั้งแต่ 17 ก.พ. 2545

รอบที่สองที่ย้ายไป 15 ราย เป็นเงิน 194,000.- บาท เริ่มตั้งแต่ 17 มิ.ย. 2545

ข. คณะกรรมการ จากการประชุมประชาคมหมู่บ้านเริ่มจากวันที่เลือกตั้งวันแรกมีความโปร่งใสดี และ มีการคัดเลือก แล้วลงประชามติที่เห็นชอบและยุติธรรม ตรงตามใจประชาชนตามที่เสนอโดยคัดเลือกจากที่เสนอ ได้คัดเลือกมาจำนวน 12 คน ชาย 7 คน หญิง 5 คน ณ. ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการชุดใหม่มีจำนวนสมาชิกเท่าเดิม

ค. กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของคณะกรรมการ พบว่าทางคณะกรรมการได้ตั้งกฎของโครงการที่จะให้สมาชิกกู้ไว้แล้ว คือ

โครงการเลี้ยงไก่ 20,000.- บาท

โครงการทำฟืชไร่ 15,000.- บาท

โครงการเลี้ยงปลาชุก 7,500.- บาท

โครงการร้านค้าใหญ่ 15,000.- บาท

โครงการร้านค้าเล็ก 5,000.- บาท

เริ่มแรกมีสมาชิกกองทุนในหมู่บ้านทั้งหมด 216 ราย กับ 2 องค์กร และมีสมาชิก 62 ราย ยื่นข้อเสนอขอกู้เงิน โดยสรุปมี 3 โครงการ คือ เลี้ยงวัว , ทำไร่ , ค้าขาย กระบวนการที่คณะกรรมการคัดเลือกจะดูจากเอกสารถูกต้องพร้อมหลักฐานค้ำประกันครบถ้วน แล้วจึงตัดสินใจอนุมัติเป็นรายไปเท่าไรตามโครงการที่เสนอมา

จ. กระบวนการทำบัญชีของหมู่บ้านพบว่า การทำบัญชีมีเลขานุการได้ทำคนเดียวโดยส่วนรวมแล้ว คณะกรรมการคนอื่นไม่ค่อยมีส่วนรวม เลขานุการ และ เสร้งญิก เป็นผู้สานการ ทำงานและทำบัญชี และระบบการทำบัญชีก็ไม่มีปัญหาเพราะเลขานุการและ เสร้งญิก มีประสบการณ์ และมีความรู้ระดับปริญญาตรี ทั้ง 2 คน

1.2 ผลการประเมินผลหน่วย A

ผลโดยตรง พบว่าชาวบ้านมีความตื่นตัวและให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี เมื่อได้รับเงินกู้ไปแล้วมองภาพได้เลย ว่าชาวบ้านมีการเคลื่อนไหวที่ดีขึ้น มีงานทำ มีอาชีพทำเพื่อที่จะได้ผลกำไรตอบแทน และได้ผลกำไรคือผู้การู้ และทำให้ยกฐานะครอบครัวขึ้นอีกระดับหนึ่ง ถ้าแม้ว่าประชาชนจะมีหนี้ ธกส. และหนี้สหกรณ์ที่พักชำระอยู่ ส่วนการบริหารกองทุนก็ส่งผลให้เจริญเติบโตขึ้นเรื่อยๆ จากดอกเบี้ยที่สมาชิกกู้ยืม ผลในอนาคตจะต้องมีแนวโน้มที่เติบโตต่อไป

ผนวกกับคณะกรรมการมีศักยภาพ การบริหารที่ดี เพราะการศึกษาและประสบการณ์เป็นตัววัดความสำเร็จ

ผลโดยอ้อม พบว่า ถึงแม้ว่าประชากรทุกคนที่กู้ยืมเงินไปแล้ว ด้านประสบการณ์และสภาพพื้นที่ไม่อำนวย เช่น การเลี้ยงวัวเนื้อ ในพื้นที่จำกัดทำให้การเจริญเติบโตไม่เต็มที่ การส่งดอกส่งต้น ส่งได้แต่ผลกำไรตอบแทนให้ผลน้อยหมกกำลังใจจะต้องมีวิธีอื่นแก้ไขมากกว่านี้ และการเลี้ยงปลาเงินลงทุนน้อย 5,000 – 7,000.- บาท น้อยเกินไปทำแล้วมีทุนหมุนเวียนตลอด ทำให้ได้ผลไม่ดีต่อการลงทุนมีตลาดที่ไม่แน่นอน

สรุปผลโดยรวมแล้ว การกู้ยืมเงินล้านของสมาชิก มีผลคาดการณ์ที่อยู่ในเกณฑ์ดี เพราะโครงการเลี้ยงวัวเป็นส่วนมาก ไม่มีทุนหมุนเวียน ใช้ลงทุนครั้งเดียวทำให้กำไรดีมาก ไม่ค่อยมีปัญหาเท่าไร เรื่องใช้ดอกเบี้ยยและต้นทุนถึงเวลาทั้งดอกและต้นบวกด้วยผลกำไรของตนเองก็มีมากขึ้น ถ้าจะให้ดีกว่านี้คงให้คณะกรรมการยึดเวลาทำการทำโครงการให้ยาวเป็น 2 ปี ทั้งกองทุนและความเป็นอยู่ของสมาชิกก็จะเติบโตไปพร้อมกันยังผลให้ชุมชนและประเทศชาติมีผลทางเศรษฐกิจที่ดีด้วย

2. ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

2.1 ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย ทุกคนที่กู้ส่วนมากมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานในโครงการที่ขอกู้ ตามโครงการและส่วนมากจะมีการดำเนินการทำกิจกรรมนั้นอยู่แล้ว ถ้าไม่มีกิจกรรมก็เคยผ่านการทำกิจกรรมนั้นมาแล้ว จึงนำผลให้ผู้กู้สามารถดำเนินการต่อไปได้โดยไม่ค่อยมีปัญหาและอีกอย่างคือ กรณีของกิจการเมื่อลงทุนไปแล้ว ไม่ต้องใช้ทุนหมุนเวียนอีก

2.2 ผลการประเมินผลผลิต ผลโดยรวมจากกิจกรรมการดำเนินงานของผู้กู้ได้ดำเนินการมีการลงทุนครั้งเดียว และไม่มีทุนหมุนเวียน จึงทำให้ธุรกิจการเลี้ยงวัวเนื้อมีต้นทุนต่ำ และมีผลกำไรสูง ส่งผลให้สมาชิกมีเงินส่งคืนได้ 70 % แน่นนอน

3. ผลการประมวลเทคนิค วิธีทำธุรกิจผู้กู้รายกรณี

1. นางรำไพ รูปจำดี

อาชีพหลัก	:	เกษตร,รับจ้างทั่วไป (เลี้ยงวัว)
สมาชิกในครอบครัว	:	4 คน ชาย 2 หญิง 2 (สามีพิการ)
รายได้ของครอบครัว	:	1,400.- บาท/เดือน 15,000.- บาท/ปี
กู้เงินกองทุน	:	วันที่ 17 ม.ค. 2545
จำนวนเงินที่กู้	:	15,000.- บาท

โครงการ : เลี้ยงวัว
 ประสพการณ์ : ปัจจุบันรับจ้างเลี้ยงวัวมา 6 ปี
 จำนวนเงินที่ลงทุน : 15,000.- บาท โดยซื้อวัว 2 ตัว
 ผลการดำเนินงาน : คาดว่าปีจะมีกำไรจากการขายวัวประมาณ 5,000 บาท ผลการ
 ดำเนินการผู้กู้ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์และผู้รับจ้าง
 เลี้ยงวัวอยู่แล้ว เมื่อนำกิจการมาทำเองร่วมกันจึงนำผลให้ผลผู้
 ได้ประโยชน์ทางอ้อมไปด้วยเป็นอย่างดี ยังผลให้ผู้กู้มีรายได้
 เพิ่มขึ้น ความเป็นอยู่ดีขึ้น

2. นายล้อม เพาจันทร์

อาชีพหลัก : ทำไร่ข้าวโพด,มันสำปะหลัง,เลี้ยงวัว
 สมาชิกในครอบครัว : 8 คน ชาย 5 หญิง 3
 รายได้ของครอบครัว : 16,000.- บาท/เดือน 160,000.- บาท/ปี
 ทุนเงินกองทุน : วันที่ 17 ม.ค. 2545
 จำนวนเงินที่กู้ : 15,000.- บาท
 โครงการ : เลี้ยงวัว
 ประสพการณ์ : ปัจจุบันมีวัวเลี้ยงอยู่แล้ว
 จำนวนเงินที่กู้ : 15,000.- บาท โดยซื้อวัว 2 ตัว
 ผลการดำเนินงาน : คาดว่าสิ้นปี จะมีกำไรประมาณ 6,000.- บาท
 ผลดำเนินโครงการผู้กู้ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ทำให้มีการดำเนินการอยู่เป็นการเพิ่ม
 สานต่อโครงการเดิมจึงมีผลให้ได้กำไรที่คาด
 หวังจริง อีกกรณีรายได้ของครอบครัวดีพอสมควร

3. นายประมินทร์ จงการไธ

อาชีพหลัก : ปลุกพืชไร่มัน และข้าวโพด 130 ไร่และเลี้ยงวัว 20 ตัว ,
 รับจ้างทั่วไป
 สมาชิกในครอบครัว : 4 คน ชาย 1 หญิง 3
 รายได้ของครอบครัว : 3,000.- บาท/เดือน 150,000.- บาท/ปี
 ทุนเงินกองทุน : วันที่ 17 ม.ค. 2545

จำนวนเงินที่กู้ : 15,000.- บาท
 โครงการ : เลี้ยงวัว
 ประสบการณ์ : ปัจจุบันมีวัว 20 ตัว
 จำนวนเงินที่กู้ : 15,000.- บาท โดยซื้อวัว 1 ตัว (ตัวเมีย)
 ผลการดำเนินงาน : ผลคาดว่าจะได้รับประมาณ 5,000.- บาท จากผู้
 ประกอบการทำงานหลายอย่าง ยังผลให้มีฐานะ
 ดี ยังมีประสบการณ์ ทำให้การดำเนินการไป
 อย่างดี ทำให้ฐานทางเศรษฐกิจดีขึ้นแล้ว มีผล
 กำไรเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลเศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น
 อย่างเห็นได้ชัด

4. นายจำลอง เฒ่าจันทิก

อาชีพหลัก : ลูกจ้างประจำ(ป่าไม้,ปลูกป่า)
 สมาชิกในครอบครัว : 6 คน ชาย 3 หญิง 3
 รายได้ของครอบครัว : 10,000.- บาท/เดือน 100,000.- บาท/ปี
 กู้เงินกองทุน : วันที่ 17 ม.ค. 2545
 จำนวนเงินที่กู้ : 15,000.- บาท
 โครงการ : เลี้ยงวัว
 ประสบการณ์ : ไม่เคย
 จำนวนเงินที่กู้ : 15,000.- บาท โดยซื้อวัว 2 ตัว
 ผลการดำเนินงาน : ผลคาดว่าจะได้กำไร 5,000.- บาท ถึงแม้ผู้
 ดำเนินการไม่มีประสบการณ์ แต่ผู้กู้ได้ฝากพ่อ
 ซึ่งมีประสบการณ์อยู่แล้วเลี้ยงให้ แต่ไม่มีผล
 กระทบเพราะการเลี้ยงวัว สามารถทำกำไรได้
 โดยไม่ยาก ผู้กู้มีรายได้จากรายได้ประจำบวก
 กับโครงการที่กู้ไป จึงส่งผลให้ฐานะครอบครัว
 เปลี่ยนแปลง ในทางที่ดีและส่งผลต่อชุมชนอีก
 คน

5. นายกังวาล น้อยแสงศรี

อาชีพหลัก	:	เปิดร้านอาหารและขายของชำ
สมาชิกในครอบครัว	:	2 คน ชาย 1 หญิง 1
รายได้ของครอบครัว	:	3,000.- บาท/เดือน 36,000.- บาท/ปี
กู้เงินกองทุน	:	วันที่ 17 ม.ค. 2545
จำนวนเงินที่กู้	:	7,500.- บาท
โครงการ	:	เลี้ยงสุกร
ประสบการณ์	:	ไม่เคย
จำนวนเงินที่กู้	:	7,500.- บาท ซื้อลูกหมู 6 ตัว (จ้างเลี้ยง
ผลการดำเนินงาน	:	คาดว่าจะได้ต่อวัน 3,500 บาท ถึงแม้ไม่ได้เลี้ยง เอง แต่จ้างเลี้ยงผลกำไรจึงได้เลยและไม่ค่อยได้ มาก แต่ก็ถือว่า การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผล

ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์ ทำเพื่อการศึกษาถึงสภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้านคลองทราย ตำบลหนองสาหร่าย อ.ปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ผู้ทำสารนิพนธ์ทำศึกษาสภาพหมู่บ้านตั้งแต่กุมภาพันธ์ 2545 ถึงเดือน กันยายน 2545 เป็นเวลา 8 เดือน ตามสภาพก่อนมีการกู้เงินชาวบ้านก็มีหนี้สินจากสหกรณ์อยู่แล้วแต่ชาวบ้านก็ยังมีคามอยากจนอยู่ พอได้กู้เงินแล้วชาวบ้านได้มีอาชีพและมีการขยายตัวการทำงานเพิ่มขึ้น โดยสรุปได้ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์

5.1.1 เพื่อให้ทราบว่า ผู้กู้เงินไปใช้วัตถุประสงค์ของโครงการมากน้อยเพียงใดจากการสังเกตการณ์ของผู้ทำสารนิพนธ์ทำให้ได้ทราบความคืบหน้าเกี่ยวกับผู้ใช้เงินตามวัตถุประสงค์เกือบทุกราย เพราะส่วนมากแล้วเงินที่นำไปคณะกรรมการมีการตรวจสอบอย่างจริงจัง ถ้าตรวจสอบพบว่ามีการใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ ออกกฎว่าถ้าจะกู้เงินต่อไปคงจะกู้ไม่ได้คือตัดสิทธิ์กู้ครั้งต่อไป

5.1.2 เพื่อให้ทราบว่าปัจจัยด้านบวกและด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวาง การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านคลองทราย

ก. ปัจจัยด้านบวกคือ คณะกรรมการเกินครึ่งมีความรู้ความสามารถ เรียนจบสูงกันหลายคนทำให้ได้เปรียบตรงการบริหารและง่ายต่อการบริหารการแบ่งสัดส่วนของการกู้ และคณะกรรมการทุกคนถึงแม้ไม่ได้ร่วมมือกันทำงานแต่ก็สามารถทำงานไปได้ ส่วนสมาชิกของผู้กู้ที่รายก็ได้กู้จนหมดทุกคนที่เสนอมาเมื่อทำเรื่องขอกู้ถูกต้อง

ข. ปัจจัยด้านลบ เงินที่รัฐบาลจัดให้มันน้อยกว่าความต้องการของประชาชนเพราะประชาชนบ้านคลองทราย มีครัวเรือนมากถึง 416 ครอบครัวยุคประชาชน 1 พันกว่าคน ทำให้ความต้องการไม่เพียงพอ อีกอย่างหนึ่งหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้าน 2 หมู่บ้านในหมู่บ้านเดียว เพราะมีการขอย้ายขอตั้งหมู่บ้านใหม่แยกหมู่บ้านไปแล้วแต่ยังไม่เป็นทางการ ทำให้การสนับสนุนเวลาที่มีเงินงบประมาณเข้ามาแล้วกระจายไม่ทั่วถึงกัน

5.1.3 เพื่อให้ทราบว่าเมื่อสมาชิกมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้มากน้อยเพียงใด

5.1.4 เพื่อให้ทราบศักยภาพของการบริหารจัดการกองทุน

สรุปการบริหารงานกองทุนของคณะบริหารกองทุนบ้านคลองทราย นับได้ว่าเป็นโอกาสดีและได้เปรียบคือคณะกรรมการมีประสบการณ์และวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีถึง 2 คน และคณะกรรมการหลายคนจบระดับชั้นมัธยมศึกษา การทำบัญชีให้เลขานุการเป็นคนเดียว และการเก็บเงินจะให้เหรียญเป็นคนรับผิดชอบ ถึงแม้คณะกรรมการจะทำงานร่วมกันน้อยคน แต่ด้วยประสบการณ์และวุฒิการศึกษาสามารถวัดศักยภาพการบริหารกองทุน สามารถวัดความสำเร็จกองทุน 1 ล้านบาทบ้านคลองทรายสำเร็จได้ 99 %

5.1.5 เพื่อให้ทราบบริบทกองทุนหมู่บ้านคลองทรายมีความเป็นมาอย่างไร

สภาพบริบทหมู่บ้านคลองทรายและความเป็นอยู่ การบริหารบ้านคลองทรายถือได้ว่า ผู้บริหารระดับประธานอบต. ในหมู่บ้านด้วย และสภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้าน มีความอุดมสมบูรณ์ มีการค้าขายตามแนวถนน ทำให้ฐานะทางครอบครัวเฉลี่ยแล้วฐานะดี สามารถบริหารเงินกู้ไปตามวัตถุประสงค์ ผู้กู้ก็ได้นำเงินที่กู้ไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่เสนอโครงการ จึงทำให้ชาวบ้านมีฐานะความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น มีอาชีพรองรับตลอดทั้งปี

จากการสำรวจจะสักรายการณีก่อนที่สมาชิกยังไม่มีการกู้ยืมเงิน ส่วนมากจะไม่มีงานทำจะอยู่บ้านเฉย ๆ พอได้กู้เงินไปแล้วก็มีการเคลื่อนไหวมีการเลี้ยงวัวไม่ได้อยู่บ้านอยู่ เฉย บางรายซื้อวัวมาขายได้ 3 เดือนก็ขายได้กำไร บางรายเป็นลูกจ้างเลี้ยงวัวไปด้วย แล้วซื้อวัวไปเลี้ยงก็เป็นรายได้เพิ่มเติมที่ดี สรุปแล้วสมาชิกกู้เงินมาแล้วสามารถสร้างงานสร้างรายได้ของตนเองมากขึ้น

5.2 วิธีดำเนินการ

5.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ โดยการเก็บข้อมูลด้วยวิธี สัมภาษณ์ สังเกต เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานบ้านคลองทราย โดยใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลแบบ บรร. ดังนี้

- บรร. 1. ข้อมูลบริบทหมู่บ้าน
- บรร. 2. ข้อดีข้อเสียความเข้มแข็งของชุมชน
- บรร. 3. ความรู้ความเข้าใจในทัศนคติที่มีต่อกองทุน ฯ
- บรร. 4. การปฏิบัติงานรายเดือน
- บรร. 5. ผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
- บรร. 6. ผลการจัดเวทีผู้กู้จากผู้กู้หมู่บ้านคลองทราย
- บรร. 7. การสัมภาษณ์ เพื่อค้นหาข้อดีข้อเสียความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนคติบ้านคลองทราย
- บรร. 8. โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- บรร. 9. แบบบันทึกการสัมภาษณ์

บร. 10. แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน

บร. 11. แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี

บร. 12. วิเคราะห์การจัดทำแผนแม่บทชุมชน

ใช้สูตรการสุ่มการสำรวจประชากร 20% และ 50% ของประชากรของหมู่บ้าน

คลองทราย

ข. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ในการศึกษาผู้ทำสารนิพนธ์ได้เก็บข้อมูลได้มาจากข้อมูลมือ 2 คือ

- จากหน่วยรัฐ อบต. เช่น แผนพัฒนาตำบลรายปีและราย 5 ปี
- จากอำเภอ คือ จปฐ.กชช 2 ค. และระเบียบต่าง ๆ ข่าวสารต่าง ๆ
- สื่อสาร คือ หนังสือพิมพ์ ข่าวโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต

5.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้สำรวจได้เก็บข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ จากหมู่บ้านคลองทราย นำข้อมูลมาเรียบเรียงให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ตามลำดับเหตุการณ์จริง นำมาวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละให้มองภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น และดำเนินการนำเสนอเป็นสารนิพนธ์ต่อไป

5.2.3 ผลการดำเนินงาน

ปัจจุบันบ้านคลองทราย หมู่ 19 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดบริหารกองทุนหมู่บ้านฯ 1 ล้านบาท วันที่ 8 ก.ค. 2544 ได้มีการจัดตั้งกองทุนและได้คณะกรรมการทั้งหมด 12 คน เป็นชาย 7 คน เป็นหญิง 5 คน ณ ปัจจุบันมีการเลือกกรรมการชุดใหม่แทนชุดเดิม ดังนี้

1. นายบุญธรรม	พูลเชตรกิจ	ประธาน
2. นายนิวัต	นิลไพศาล	รองประธานคนใหม่
3. นายชัยชนะ	สงวนวงศ์จิตร	เหรัญญิก
4. น.ส.ขมวดี	พิทักษ์ผล	เลขานุการ
5. นางถนอม	กำจัด	กรรมการ
6. นางมณี	อิงพุทธา	กรรมการ
7. นางเสงี่ยม	อมาณกุล	กรรมการ
8. นายประยุทธ	ตุนาค	กรรมการ
9. นายเดชกำจร	กำจัด	กรรมการ
10. รต.อนเนก	ปานเมือง	กรรมการ
11. นายเรือง	อ่อนสุวรรณ	กรรมการ

12. นางสุนีย์ ศีปรีเสถียร กรรมการ
 13. นายทองหล่อ จิตรชื่น กรรมการ

ปัจจุบัน หมู่บ้านคลองทรายได้รับเงินล้านได้รับโอนวันที่ 17 มกราคม 2545 มีเลขที่บัญชี คือ 06-4303-20-082637-5 และบัญชีเงินออม คือ 06-4303-20-082638-4 โดยมีสมาชิก 218 คน เป็นบุคคล 216 คน และกลุ่มองค์กร 2 ราย สมาชิกเสนอขอถูกรอบแรก 62 ราย โดยมีโครงการที่เสนอดังนี้ รวมเงินกู้ทั้งหมด 788,500.- บาท เหลือจากบัญชี 214,445.21.- บาท พร้อมดอกเบี้ยธนาคาร

1. โครงการเลี้ยงวัว 47 ราย เป็นเงิน 643,500.- บาท
 2. โครงการค้าขาย 13 ราย เป็นเงิน 125,000.- บาท
 3. โครงการทำไร่ 2 ราย เป็นเงิน 20,000.- บาท
 อนุมัติรอบสอง 15 ราย เป็นเงินทั้งหมด 194,000.- บาท โดยมีโครงการ ดังนี้
 1. โครงการเลี้ยงวัว 14 ราย เป็นเงิน 184,000.- บาท
 2. กู้ฉุกเฉินทำไร่ 1 ราย เป็นเงิน 10,000.- บาท

ตารางที่ 5.1 แสดงจำนวนผู้ยื่นกู้และผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	จำนวนผู้ยื่นกู้	จำนวนผู้ได้รับอนุมัติ	จำนวนรวมที่อนุมัติ
1	17 ม.ค. 45	62	62	788,580.- บาท
2	1 พ.ค. 45	14	14	184,000.- บาท
กู้ฉุกเฉินครั้งที่ 1	1 พ.ค. 45	1	1	10,000.- บาท
รวม	-	77	77	982,500.- บาท

หมายเหตุ เหลือเงินในบัญชี 17,500.- บาท

ประมาณเงินกองทุนหลักจากดำเนินการได้ 1 ปี = 1,098,000 บาท

ผลจากการบริหารเรื่องเก็บเงินดอกเบี้ยรายเดือน ยังผลมีปัญหาการส่งดอกเบี้ยตรงเวลาประมาณ 30% แต่ดำเนินการเก็บย้อนหลังจึงจะส่งครบทุกราย ผลความคาดหวัง ดอกเบี้ยที่จะได้ประมาณไว้ 7 หมื่นบาทเศษ ด้วยเหตุกรณีแบบที่เจอเกี่ยวกับปัญหาการส่งดอกเบี้ยจึงเป็นผลขาดเคาเหตุการณ์ที่ผู้กู้จะต้องส่งคืนได้ประมาณ 70% เท่านั้นและถ้าคณะกรรมการติดตามจริงจึงผลขาดหวังคงได้ 100%

5.3 อภิปรายผล

จากการศึกษากองทุนหมู่บ้านคลองทราย หมู่ 19 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา กองทุนฯ จะบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น ผู้ทำสารนิพนธ์จำแนกได้ดังนี้ การเกิดกองทุน เริ่มจากรัฐบาลได้สารต่อให้หมู่บ้านเป็นผู้ดำเนินการบริหาร

กองทุนหมู่บ้านแล้วสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้การเกิดกองทุนดำเนินตลอดไปในทางที่เจริญขึ้นเรื่อย ๆ ปัจจัยตัวแรก คือ ประชาชนและคณะกรรมการทุกฝ่ายของหมู่บ้านคลองทรายเองจะเป็นผู้ดำเนินการช่วยกันบริหารต่อ จึงจะสำเร็จและเจริญต่อไปได้

การบริหารกองทุน เมื่อคณะกรรมการได้รับเลือกขึ้นมาแล้วให้ขึ้นมาแทนตัวแทนเกี่ยวกับเงินกองทุนเพื่อให้หมู่บ้านมีอาชีพมีรายได้ สามารถที่จะเลี้ยงตัวเองได้ จะต้องแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกันอย่างดีและคอยทำหน้าที่ให้อย่างจริงจังชัดเจนของแต่ละฝ่าย และเป็นประโยชน์และเห็นความสำคัญและทำให้ทุกคนในหมู่บ้านรู้บทบาทและหน้าที่การบริหารอันเป็นผลประโยชน์แก่หมู่บ้านคลองทราย

มีการเรียนรู้พึ่งพาตนเอง บ้านคลองทรายเป็นหมู่บ้านหนึ่งที่ต้องการการเรียนรู้พึ่งพาตนเอง เกี่ยวกับอาชีพที่ต้องหาวิธีที่จะต้องทำให้ดีขึ้นต้องการเรียนรู้จากหมู่บ้านอื่นใกล้เคียงและการอบรมจากรัฐอยู่เสมอ เพื่อที่จะพึ่งพาตนเองได้อย่างเป็นผลสำเร็จ

การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมบ้านคลองทรายมีโครงการที่เสนอกู้เงินเกินกว่าครึ่ง เป็นโครงการเหมือนกันคือโครงการเลี้ยงสัตว์ (วัว) 61 ราย จึงทำให้ผู้กู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อที่จะต่อรองราคากันได้จากพ่อค้าคนกลาง

มีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชน จากกรณีต้องการแยกหมู่บ้าน บ้านคลองทรายและบ้านโป่งอีเก้งที่เกิดขึ้นใหม่เดิมที่ทำไมมีความแตกแยก เมื่อมีกองทุนทำให้หมู่บ้านทั้งสองร่วมมือร่วมใจในการบริหารให้มีความเข้มแข็งและมีความร่วมมือต่อกันมากขึ้น ทำให้หมู่บ้านยังดำรงความเอื้ออาทรช่วยเหลือเกื้อกันและกันอยู่ ทำให้ความเข้มแข็งเกิดขึ้น ง่ายแก่ผู้นำที่บริหาร

5.4 ปัจจัยที่ทำให้เกิด ด้านบวกและด้านลบ

ปัจจัยด้านบวก

- ก. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ความรู้ระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาและเป็นข้าราชการ
- ข. ชาวบ้านมีประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพเกษตรพืช เกษตรสัตว์อยู่แล้ว
- ค. มีการสร้างเครือข่ายในการเรียนรู้
- ง. ผู้กู้ใช้เงินตามวัตถุประสงค์
- จ. มีการจัดสรรผลประโยชน์

ปัจจัยด้านลบ

- ก. เอกสารสิทธิที่ทำกินเป็นที่ทหาร
- ข. ชาวบ้านบางส่วนมีเนื้อที่เฉพาะที่ปลูกบ้านเท่านั้น ทำให้การประกอบอาชีพมีข้อจำกัด
- ค. ชาวบ้านต้องการแยกหมู่บ้านออกเป็น 2 ส่วนอย่างเป็นทางการ
- ง. คณะกรรมการขาดความร่วมมือ
- จ. ผู้นำควรจะให้ความสนใจหมู่บ้านมากขึ้น

5.5 ผลโดยตรงและผลกระทบ

ผลกระทบโดยตรง ประชาชนมีอาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้นจากแต่ก่อน นั่งอยู่บ้านไม่มีงานทำ เมื่อมีกองทุนเข้ามาจำเป็นจะต้องดำเนินการตามโครงการที่เสนอ เพื่อผู้กู้จะได้มีผลกำไรตามมา ส่งผลให้ประชาชนต้องมีการทำงานอย่างขยันขันแข็ง เพื่อจะได้เห็นผลตอบแทน เช่น กรณีกลุ่มเลี้ยงวัว บางรายขายไปแล้วได้กำไรนำมาซื้อเลี้ยงใหม่ นำเงินส่งดอกเบี้ยรายเดือนส่งผลให้เงินล้านกู้จะได้เติบโต ผู้กู้จะได้กำไรจากการขายวัวและนำผลให้ส่งได้ทั้งต้นทั้งดอกเบี้ย

ผลกระทบโดยอ้อม วิถีชีวิตของชาวบ้านเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น มีเงิน มีอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ โดยไม่ต้องพึ่งคนอื่น และอีกกรณีคือ ทำให้ชาวบ้านมีความรัก ความสามัคคีเอื้อเฟื้อแก่กันมากขึ้น ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้นด้วย

5.6 ข้อเสนอแนะ

ก. คณะกรรมการกองทุน คณะกรรมการส่วนมากมีความรู้สูงกันถ้ามีความช่วยเหลือร่วมบริหาร แบ่งงานกันทำตามหน้าที่จะทำให้กองทุนดีขึ้นเป็นอย่างดี ณ ปัจจุบันคณะกรรมการทำกันแค่เลขานุการและเหรัญญิกเท่านั้น อีกส่วนหนึ่งคณะกรรมการบางคนมีแต่ชื่อไม่มีการทำตามหน้าที่ หน้าจะมีหน่วยตรวจสอบให้จริงจังกว้าง เพราะการเก็บเงินทั้งต้นและดอกเบี้ยได้รัดกุมขึ้น

ข. การบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน ให้คณะกรรมการเนะจัดการประชุมกันบ่อยขึ้น เพื่อที่จะได้แจกแจงกันตามหน้าที่ ที่ทำกันได้ถูกต้อง ปัจจุบันทำอยู่แบบคนเดียวรับทำทุกอย่าง

ค. การนำเงินไปพัฒนาอาชีพ การนำเงินไปพัฒนาอาชีพ ผู้กู้ส่วนมากนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์เกือบจะทุกคน แต่ยังมีปัญหาผู้กู้รายที่เลี้ยงปลาดุก คงไม่ได้กำไรเพราะเลี้ยงได้เฉพาะกินเท่านั้น เพราะด้วยงบประมาณที่ให้น้อยต้นทุนสูง เพราะใช้ทุนหมุนเวียนมากจึงไม่มีผลกำไร ถ้าไม่มีอาชีพเผื่อถ่วงเสริมคงใช้คืนไม่ได้ สิ่งที่ได้จากการเลี้ยงปลาคือ ได้กินปลาเป็นอาหารเท่านั้น

ง. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการค้นคว้าวิจัย การทำงานเกี่ยวกับกองทุนกำลังจะทำงาน
ได้ต่อเนื่อง รัฐบาลน่าจะดำเนินการต่ออีก 2 ปี เพราะจะได้ทราบผลได้อย่างจริงตรงไปตรงมา
เพราะปัจจุบันผลที่ทราบ ว่ากองทุนจะสำเร็จเพียงใด เป็นเพียงผลคาดการณ์เท่านั้น

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองทราย. 2544. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านคลองทราย นครราชสีมา
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง,สำนักงาน, 2544. คู่มือการดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านจังหวัดและอำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้ง และดำเนินงานกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ,สำนักงาน,2544.คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ,สำนักงาน.2544.ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ.2544 ระเบียบคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ:บริษัทสหพัฒนาการพิมพ์จำกัด
- ไทย ทิพย์สุวรรณกุล.2545.การประเมินเพื่อพัฒนา.นครราชสีมา:มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (สำเนา)
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.สำนักงาน.2544.คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการ.นครราชสีมา
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, (บรรณาธิการ), 2544. รวมบทความทางการประเมินโครงการ.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักมาตรฐานการศึกษา,กระทรวงศึกษาธิการ 2545.ชุดวิชาสารนิพนธ์,นนทบุรี:เอส.อาร์ พรินต์ติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด.
- สำนักมาตรฐานการศึกษา,กระทรวงศึกษาธิการ.2545.ชุดวิชาการวิจัยชุมชนนนทบุรี:เอส.อาร์ พรินต์ติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด.
- สำนักมาตรฐานการศึกษา,กระทรวงศึกษาธิการ.2545.ชุดวิชาประเมินเพื่อพัฒนา.กรุงเทพฯ:ห้างหุ้นส่วนจำกัดทัศนทองการพิมพ์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสาหร่าย.2544.แผนพัฒนาระยะ 5 ปี นครราชสีมา